Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета
1918 йил 21 июндан
чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 124 (20. 092) • 1988 йил 29 май • якшанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БАЁН ЭТИЛГАН МУЛОҲАЗАЛАРНИ МУҲОКАМАГА ТАҚДИМ ЭТАР ЭКАН, КОММУНИСТЛАР, БАРЧА МЕҲНАТКАШЛАР БУ МУҲОКАМАДА ФАОЛ ҚАТНАШАДИЛАР, ДЕБ УМИД ҚИЛАДИ. БУ ЭСА XIX БУТУНИТТИФОҚ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИГА ПУХТА ЎЙЛАНГАН ҚАРОРЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИШ ИМКОНИНИ БЕРАДИ. БУ ҚАРОРЛАРНИНГ АМАЛГА ОШИРИЛИШИ ОЛҒА ТОМОН ҚАТЪИЙ ҲАРАКАТИМИЗНИ ЖАДАЛЛАШТИРАДИ ВА РЕВОЛЮЦИОН ҚАЙТА ҚУРИШГА МУҚАРРАР ТУС БЕРАДИ.

(КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезисларидан).

КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезислари—умумхалқ муҳокамасида

Республикамиз меҳнаткашлари тарихий ҳужжатни зўр диққат-эътибор билан ўрганмоқдалар

МУНОЗАРА УЧУН МИНБАР

Ўтган куни КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезислари эълон қилинди. КПСС Марказий Комитетининг шу йил 23 май куни бўлиб ўтган Пленумида маъқулланган бу Тезислар муҳим аҳамиятга эга ҳужжатдир. Шу боиски, бугун у коммунистлар ва барча меҳнаткашларнинг диққатини жалб этмоқда. Далаларда, фермаларда, саноат корхоналари ва қурилиш майдонларида унинг ҳар бир сатри кенг ўқиб ўрганилмоқда, қизғин баҳслар, мунозаралар ва мусоҳабаларга сабаб бўлмоқда. Коммунистлар ва партиясизлар ўзларининг конкрет фикрлари, мулоҳазалари ва таклифларини билдирмоқдалар.

Редакциямизга куни-кеча бўлган қўнғироқлар ва йўлланган телеграммаларда республикамиз меҳнат коллективларининг ана шу муҳим ҳужжатдан олган илк таассуротлари ўз ифодасини топмоқда.

НОМЕРГА ТЕЛЕГРАММАЛАР

● Коллективимиз партиямизнинг олий анжумани кун тартибига қўйилаётган масалаларни қизғин қўллаб-қувватлади. Зеро, бу масалалар партия ва мамлакат учун ўта ҳаётий аҳамиятга эга эканлигини эндиликда яққол кўриб турибмиз. Чунки турғунлик йиллари нафақат республикамиз, мамлакатимиз ҳам иқтисодий кризис ёқасига келиб қолганлиги ҳеч кимга сир эмас. Ҳозир партия олдида мамлакат халқ хўжалигини ана шу турғунлик ҳолатидан чиқариб олиш вазифаси турган экан, биз бу улуғ революцион ишда фаол қатнашишга, унинг ғалабасига фидокорона меҳнатимиз билан ҳисса қўшишга бел боғладик. Жумладан, меҳнатни ташкил этишнинг янги формаларидан бири—ижара пудратига ўтиб ишлашга қарор қилдик. Колхозимиз правлениеси хўжалик чорвачилигини ёппасига ижара пудратига ўтказиш юзасидан қарор чиқарди. Ижарачи пудратчилар ва колхоз ўртасида тузилган шартномалар белгилаб олинди. Бўрдоқичилик фермасидаги 300 бош қорамол, 124 гектар экин майдони беш йиллик муддат билан 17 та ижарачилар ихтиёрига берилди.

Р. ҲАЙИТБОЕВ,

Хоразм область, Янгибозор районидаги «Ленинизм» колхози ижарачи пудратчилар бригадаси бошлиғи.

● Конференция Тезислари колхозимиз механизаторлари ўртасида қизғин мунозараларга сабаб бўлмоқда. Унда **«Партия рўй-ростлик ва ошкоралик, ўтмишимиз ва ҳозирги кунимиз муаммоларини эркин муҳокама қилиш сиёсатини изчиллик билан ўтказаверади»** дейилган. Чиндан ҳам партияда ва жамиятда фикрларни таққослаш, танқид ва ўз-ўзини танқиднинг доимий ҳаракатлантирувчи механизми керак. Биз ана шу ошкоралик сиёсатининг шак-шубҳасиз ғалаба қилишини истаймиз ва бу ишга ўзимизнинг самарали меҳнатимиз билан жавоб берамиз.

С. БОЙБЎТАЕВ,

Андижон область, Хўжаобод районидаги А. Набиев номли колхоз тракторчиси, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси делегати.

ҚЎНҒИРОҚ ОРҚАЛИ АЙТИЛГАН ФИКРЛАР

● Тезисларда таъкидланганидек, эндиликда хўжалик бошқарув механизмининг қайта қуриш жараёнларини тезлаштириш керак. Ҳозирги кунда партия, совет органлари, АПО, РАПО ташкилотларида анча-мунча ортиқча штатлар, ҳатто бўлимлар борлиги сир эмас. Уларни ихчамлаштириш пайти келди. Шундагина, турғунлик йиллари авж олган қоғозбозлик, бюрократизм, буйруқбозлик ҳолларига чек қўйилган бўлурди.

Л. АМОН,

Тошкент область, Коммунистик районидаги «Правда» колхози сут соғувчиси, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси делегати.

● Партиянинг онгли бир аъзоси, қайта қуриш даврининг чинакам тарафдори сифатида шуни тўла масъулият билан айтаманки, конференцияда партия, совет органларига сайлаб қўйилаётган раҳбар ходимларнинг ҳам ўз лавозимида ишлаш муддати қатъий белгилаб қўйилиши тўғрисида таклиф бўлиши керак. Айниқса, у белгиланган бир муддат тугагандан сўнг, агар у ўз лавозимида яхши ишлаб, лаёқатли эканлигини кўрсата олса, иккинчи муддатга ҳам сайланиши мумкин. Аммо қаторасига уч муддатга сайланиши ҳақидаги таклифни конференция делегатлари жиддий ўйлаб кўришлари лозим. Менинг таклифим шу.

Б. УСМОНОВ,

Самарқанд область, Қўшработ районидаги Эргаш Жуманбулбул ўғли номли совхознинг бўлим зоотехниги, республикада хизмат кўрсатган чорвадор.

КОММУНИСТ РЕЖАЛАРИ

Марҳамат районидаги Октябрь 50 йиллиги номли колхознинг комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари ўзларига бошлиқ қилиб коммунист Озода Каримовани сайладилар. Янги бригадир ишни дадиллик билан бошлади. Бригада 78 гектар майдонга «Андижон — 13» навли пахта чигитини экди. Ҳозир ғўза қатор ораларига комплекс ишлов бериш қизғин боряпти. Ёшлар коллективи бу йил ҳар гектар майдондан камида 35 центнердан пахта етиштиришга қарор қилган. Озода Каримова — пахтакорлар авлодидан. У қишлоқ хўжалиги техникумини битиргач, хўжалик биолабораториясида ишлади. Бундан тўрт йил аввал колхоз коммунистлари уни ўз сафларига қабул қилдилар, бурноғи йили эса цех партия ташкилотининг секретари қилиб сайладилар. Андижон область партия комитети пленумида Озода Каримовага катта ишонч билдирилди. У XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига делегат қилиб сайланди.

— Партиямиз Марказий Комитети Тезисларини синчковлик билан ўрганяпмиз, — дейди Озода Каримова. — Унда кўп коммунистларни қизиқтириб келган масалалар ўз аксини топганлиги, қайта қуришга доир айрим саволларимизга аниқ, пухта, кўнгилдагидек жавоб топа олганимиздан хушнудмиз. Конференцияда бошқа делегатлар билан ўзаро фикр олишамиз, албатта. Қайтгач эса ўрганган тажрибаларимизни ўз ишларимизда кенг жорий этамиз.

Суратда: Озода Каримова бригада механизаторлари Тожибой Узоқов ва Муҳаммадкарим Хўжаев билан суҳбатлашмоқда.

Фото ва текст Р. АШУРОВники. (ЎзТАГ).

КОЛЛЕКТИВ ҲАЛ ҚИЛАДИ

КПСС Марказий Комитетининг Тезисларида ошкоралик, демократия, ишни коллектив бўлиб ҳал қилиш қайта қуришнинг асоси эканлиги алоҳида таъкидланди. Ҳозир партиявий иш юритишнинг ана шу принципларига тўла амал қилинмоқда. Турғунлик йилларининг мероси бўлмиш яширинча иш юритиш, сайлаб қўйилган активларга эмас, аксинча, партия аппарати ходимлари зиммасига ҳамма ишни юклаб қўйиш, расмиятчилик тўла барҳам топди. Аминман, XIX Бутуниттифоқ партия конференциясидан сўнг, янгича ишлаш ва фикрлаш янада ривожлантирилади, қабул қилинган қарорларни, белгиланган тадбирларни амалга оширишда бутун коллектив тажрибасига суянган ҳолда унинг фаол иштирокида иш юритилади.

Мен Тошкент шаҳар партия комитети бюросининг аъзосиман. Ана шу жиҳатдан партия Тезисларида сайлаб қўйилган органлар вакиллари ролини янада кучайтириш ҳақида айтилган фикрларни тўла қувватлайман. Шу ўринда Тошкент шаҳар партия комитетининг партия активи билан ишлашда йўл қўяётган баъзи камчиликларига тўхталмоқчиман. Партия комитети аппарати ходимлари асосий ишни ўз зиммаларига олиб, активнинг имкониятидан етарли фойдаланмаяптилар. Шаҳар партия конференциясида коммунистга ишонч билдириб, уни партия комитети аъзоси қилиб сайлашган экан, амалий ишда ҳам активга ишониш зарур.

Е. ГУБИНА,

Тошкент тўқимачилик комбинати тўқувчиси.

НУҚСОННИНГ КАТТА-КИЧИГИ БЎЛМАЙДИ

«Партия пудратнинг хилма-хил шаклларини ривожлантириш... орқали колхоз ва совхозларнинг имкониятларини ҳар томонлама рўёбга чиқариш йўлини тутди». Мен КПСС Марказий Комитетининг Тезисларидан ана шу жумлани айнан келтирдим. Партиямизнинг ушбу ҳужжатида туб иқтисодий ўзгартишларнинг таркибий қисми бўлган пудратга алоҳида аҳамият берилгани қишлоқ меҳнаткашларида зўр қониқиш ҳосил қилмоқда.

Районимиздаги барча хўжаликларда иш звено усулида, оилавий пудрат асосида ташкил этилди. Бу тадбир энг аввало дала меҳнаткашларининг шахсий ташаббускорлигини ва тадбиркорлигини ошириш билан бирга етиштириладиган маҳсулот ҳажмини кўпайтириш имконини ҳам бермоқда. Аммо ишимизда баъзи қийинчиликлар, бошқача айтганда, тўсиқлар ҳам учрамоқда. Биз етиштирилган маҳсулотнинг кўп қисми нобуд бўлишига йўл қўймоқдамиз. Сабаби — тайёрлов ва қайта ишлаш корхоналари ўз ишларини қайта қуриб ололмаётирлар. Масалан, ўтган йилнинг энг пишиқчилик даврида мева ва узум жўнатиш учун неча ўнлаб механизациялаштирилган секциялар ва вагонлар ўз вақтида ажратилмади. Бунинг оқибатида район хўжаликлари қарийб 2 миллион сўм зарар кўрдилар. Область партия комитетининг аъзоси сифатида обком пленумларида ана шу масалани бир неча марта кўтариб чиқдим. Бироқ айтилган сўз ижросиз қолмоқда. Яна пишиқчилик пайти келяпти. Районимиз меҳнаткашлари ўтган йилги воқеалар яна такрорланмасмикан, деб хавотир бўлмоқдалар.

С. АЛЛАЁРОВА,

Булунғур районидаги «Ўзбекистон Компартияси 40 йиллиги» совхозининг ишчиси, Самарқанд область партия комитетининг аъзоси.

ТУБ ЎЗГАРИШЛАР ДАВРИ

Мамлакат қишлоқ хўжалигини индустриал асосда қайта қуришда корхонамиз муҳим ўрин тутади. Шунинг учун ҳам корхона равнақи йўлида, энг яхши қишлоқ хўжалик машиналари ва ускуналари ишлаб чиқариш учун бутун кучимизни сарф қилмоқдамиз.

КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезисларида ниҳоятда характерли гаплар айтилган: **«Икки-уч йил туб иқтисодий ўзгартишлар учун етарли муддат эмас, албатта... Давлат корхонаси тўғрисидаги Қонун ҳамда хўжалик ислоҳотига тааллуқли бўлган бошқа қарорлар шу йилдангина амал қила бошлади...»** Дарҳақиқат, тракторсозлар ҳам шу йилнинг январидан ана шу Қонун асосида хўжалик ҳисоби бўйича ишлашга ўтдилар. Бу кейинги йилларда ишлаб чиқариш кўламлари бирмунча секинлашган корхонамиз учун катта аҳамиятга молик бўлаётир.

Мен ишлаётган 1-участкада трактор руль бошқарув системасининг деталлари тайёрланади. Шу йилдан бошлаб мукаммал техника воситалари — рақамли программа билан бошқариладиган дастгоҳлар ўрнатила бошланди. Мен ва ўртоқларим бу ишда қатнашиш билан бирга янги дастгоҳларни созлаш-ишга тушириш ишларини ҳам бажаряпмиз.

Мамлакатимиз коммунистларининг юксак анжумани ишлаб чиқариш муаммоларини ҳар томонлама таҳлил этиб, бу йўлда яна ҳам аниқ-равшан тавсиялар беришига ишонамиз. Конференция қайта қуриш беш йиллигининг биринчи ярмини якунлаб, кейинги ишларимиз планини тасдиқлайди. Иқтисодий тараққиётнинг ёрқин йўлини белгилаб беради.

П. НОРБОЕВ,

«Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси 7-цехи ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТЛАРИНИНГ ПЛЕНУМЛАРИ

● Қорақалпоғистон область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Партия XXVII съезди ҳамда КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленумининг талаблари асосида Автоном республикани иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришни янада жадаллаштириш чора-тадбирлари муҳокама қилинди. Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари К. С. Саликов доклад қилди.

Пленум XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига делегатлар сайлади. Автоном республика коммунистлари Кегайли районидаги М. Жуманазаров номли совхоз механизатори Х. Бекназаров, Қўнғирот районидаги Чапаев номли совхоз шоликорлик бригадасининг раҳбари А. Ўразбоев, Беруний районидаги «Ленинизм» колхозининг бригадири М. Р. Оллоберганова, бошқа делегатлар учун якдиллик билан овоз бердилар.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири П. В. Догонкин нутқ сўзлади.

● Бухоро область партия комитетининг пленумида коммунистлар XXII область партия конференциясида айтган танқидий мулоҳазалар ва таклифлар қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисидаги ахборот муҳокама қилинди.

Пленумда Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XIX Бутуниттифоқ конференциясига делегатлар сайланди. Бухоро-1 станцияси локомотив депоси машинисти Ф. Аҳмедовга, Шофиркон районидаги «Шофиркон» колхозининг сут соғувчиси Ф. Шариповага, Бухоро пиллакашлик фабрикасининг пилла тортувчиси З. Мавлонова ва бошқаларга ишонч билдирилди.

Пленумда КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитети раисининг ўринбосари М. Г. Воропаев, Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари И. Жабборов нутқ сўзладилар.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. Н. Лобко қатнашди.

● Наманган область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Унда область партия комитетининг биринчи секретари Б. А. Алламуродовнинг Озиқ-овқат программаси қандай бажарилаётганлиги ва уни жадал рўёбга чиқариш соҳасида область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисидаги докладини муҳокама этилди.

Пленум КПСС XIX Бутуниттифоқ конференциясига делегатлар сайлади. Улар орасида «Наманганводстрой» тресги Поп механизациялашган кўчма колоннаси экскаватор машинисти Р. Сулаймонов, Наманган районидаги Свердлов номли колхоз сут соғувчиси З. Раҳматуллаева, Наманган машинасозлик заводи йиғувчилар бригадири И. Охунов ва бошқалар бор.

Пленум ташкилий масалани кўриб чиқди Х. М. Аҳмедова бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан у Наманган область партия комитетининг секретари вазифасидан озод қилинди.

Пленумда Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг раиси В. А. Хайдуров нутқ сўзлади.

● Самарқанд область партия комитетининг бўлиб ўтган пленуми қатнашчилари коммунистлар XXII область партия конференциясида айтган танқидий мулоҳазалар қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги ахборотни кўриб чиқдилар.

Пленумда XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига делегатлар сайланди. Улар орасида — Пастдарғом районидаги «Пастдарғом» совхозининг агрономи А. В. Попрядухин, Самарқанд районидаги Улуғбек номли колхоз партия ташкилотининг секретари М. Тўраев, Большевик районидаги «ВЛКСМ 60 йиллиги» совхози механизатори Р. Қаршиев бор.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. А. Антонов, Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари Н. Р. Ражабов нутқ сўзладилар.

(ЎзТАГ).

САБЗАВОТ ТОПШИРИЛМОҚДА

Қорақалпоғистон Автоном Республикасининг шимолида шоличиликка ихтисослаштирилган Тахтакўпир районида аҳолини сабзавот, қовун-тарвуз ва бошқа маҳсулотлар билан ҳам таъминлашни яхшилаш борасида қатор ишлар амалга оширилмоқда. Район деҳқонлари узоқ йиллардан буён биринчи марта бу йил эртаки сабзавот етиштириб, аҳолини картошка, пиёз, редиска, ошкўк каби маҳсулотлар билан таъминлашга эришдилар. Ленин номли, «8 Март», К. Маркс номли ва бошқа совхозларда сабзавот етиштириш ва давлатга топшириш қизғин давом этмоқда.

Район сабзавоткорлари бу йил 1100 тонна сабзавот ва полиз маҳсулотлари етиштириш йўлида фидокорона меҳнат қилишяпти.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

СУРХОНДАРЁ ПИЛЛАКОРЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ЗАФАРИ

ТЕРМИЗ («Совет Ўзбекистони» мухбири). Сурхондарё области «кумуш тола» ижодкорлари давлатга пилла сотиш йиллик планини ортиғи билан адо этдилар. 25556 қути қурт уруғининг ҳар биридан ўртача 50 килограммдан ошириб юқори сифатли пилла териб олинди.

Ангор, Гагарин, Ленин йўли, Термиз, Жарқўрғон, Олтинсой районлари пиллакорлари бу кўрсаткични 55-56 килограммга етказиб, йиллик планларини 114-128 процент адо этишди. Кўплаб илғор пиллачилик звенолари ишни коллектив ва оила пудрати асосида ташкил этиб, юқори кўрсаткичларга эришдилар. Жумладан, Термиз районидаги Жданов номли колхоздан Ҳ. Худойназарова бошлиқ звено 4 қути қурт уруғининг ҳар биридан 95 килограммдан, «Октябрь 40 йиллиги» колхозидан Ҳ. Сомонов бошлиқ звено аъзолари 5 қути қурт уруғининг ҳар биридан 80 килограммдан, Жарқўрғон районидаги «Коммунизм» колхозидан Н. Қурбонова бошлиқ оилавий пудрат звеноси коллективи 2 қути қурт уруғидан 184 килограмм, Ҳ. Олимжон номли совхоздан Н. Бердиева звеноси 3 қути қурт уруғининг ҳар биридан 85 килограммдан юқори сифатли «кумуш тола» териб топширдилар.

Колхоз ва совхозларда пилла тайёрлаш қизғин давом этяпти. Область пиллакорлари планга қўшимча яна 200 тонна хом ашё териб топширишга сўз бердилар.

ЗАРБДОР ОТРЯДЛАР ҲАРАКАТДА

● Қарши райони пахтакорлари XIX Бутуниттифоқ партия конференциясини ёруғ юз билан кутиб олиш учун 16 минг гектар майдонда ғўза парваришини қизғин давом эттиришяпти.

Район партия, совет органлари мўл ҳосилга пухта замин яратиш мақсадида, ташкилотлар ва муассасаларда меҳнат қилаётган ишчи-хизматчилардан иборат 500 кишилик тўрт-та зарбдор отряд ташкил этди. Шу кунларда бу зарбдор отрядлар райондаги «Москва», С. Раҳимов номли, «Октябрь 60 йиллиги» совхозлари пахтакорларига ғўза парваришини кучайтиришда яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Район пахтакорларининг бу йилги мақсади ялпи пахта ҳосили салмоғини 37 минг тоннадан оширишдир.

П. ТЎЛИЕВ,

Қашқадарё области.

ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАСИ

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков Муҳаммад Ҳасан Шарқни Афғонистон Республикасининг Бош министри лавозимига тайинланганлиги билан қутлади. Телеграммада бундай дейилади.

«Ҳукумат бошлиғи сифатидаги фаолиятингиз Афғонистонда тинчлик ва осойишталикни қарор топтиришга, давлатларимиз ўртасидаги анъанавий яхши қўшничилик ва ҳамкорлик дўстона муносабатларини янада кенгайтиришга кўмаклашади, деб ишонаман.

Фурсатдан фойдаланиб Сизга, Афғонистон ҳукумати ва бутун афғон халқига миллий яраш сиёсатини олға силжитишда, мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантириш кенг программасини амалга оширишда муваффақиятлар, фаровонлик ва бахт-саодат тилайман».

(ТАСС).

АРХИТЕКТОРЛАР СОЮЗИ ПРАВЛЕНИЕСИ ПЛЕНУМИ

Ўзбекистон Архитекторлар союзи правлениесининг 28 май куни Тошкентда бўлиб ўтган пленуми саноат архитектураси сифатини яхшилаш масалаларига бағишланди. «Архитектура ва ишлаб чиқариш муҳити» ижодий комиссиясининг раиси А. И. Алехиннинг докладида ва пленум бошқа қатнашчиларининг нутқларида саноат объектларини қуришга муносабатни тубдан ўзгартириш зарурлиги тўғрисида гапирилди. Саноат архитектурасидаги турғунлик ҳолларининг сабаблари таҳлил қилинди.

Етилган муаммоларни сира кечиктирмай ҳал қилиш муҳимлиги таъкидланди. Пленум қатнашчилари конкрет таклифлар киритдилар. Саноат қурилиши архитекторларини тайёрлашни яхшилаш, лойиҳа-қурилиш комплекслари ёки бирлашмаларини тузиш, йиғма конструкциялар ва пардозлаш материаллари турларини кўпайтириш, яхлит темир-бетонни кенгроқ қўлланиш ана шулар жумласидандир. Саноат архитектураси сифатининг яхшиланиши, деб таъкидланди пленумда, шаҳарсозлик, техника, экология, социал масалаларни ва бошқа масалаларни комплекс ҳал қилиш билан чамбарчас боғлиқдир.

(ЎзТАГ).

ИЛМ-ФАН ХЎЖАЛИК ҲИСОБИГА ЎТМОҚДА

27 май куни Тошкентда тугаган республика семинар-кенгаши Ўрта Осиё агросаноат комплексини ривожлантиришни илмий жиҳатдан таъминлаш самарадорлигини ошириш ҳамда илмий-тадқиқот институтлари ва уларнинг ишлаб чиқариш базасини тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтказишга тайёргарлик муаммоларини муҳокама қилишга бағишланди. Семинарда ўзбекистонлик олимлардан ташқари, Ўрта Осиё республикалари илмий таъминот марказлари, илмий тадқиқот институтлари ва давлат агросаноат комитетларининг раҳбарлари ва мутахассислари иштирок этдилар.

Кенгаш ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими илмий муассасаларини тўла хўжалик ҳисобига ўтказиш чора-тадбирларини белгилаб берди.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ СЕССИЯСИ

27 май куни халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг сессияси бўлди. 1986—1990 йилларда шаҳар хўжалигини янада ривожлантириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ СОВЕТЛАРИНИНГ СЕССИЯЛАРИ

Халқ депутатлари Тошкент область Советининг сессияси бўлиб ўтди. Совет ва хўжалик органларининг картошка ҳамда мева-сабзавот маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, Тошкент, область шаҳарлари ва саноат марказлари аҳолисини шундай маҳсулотлар билан таъминлашни яхшилаш борасидаги вазифалари муҳокама қилинди.

Сессияда Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари Т. А. Алимов нутқ сўзлади.

* * *

Халқ депутатлари Хоразм область Советининг бўлиб ўтган сессиясида совет ва хўжалик ташкилотларининг агросаноат комплекси қайта ишлаш тармоқларини ривожлантиришни жадаллаштириш борасидаги вазифалари муҳокама қилинди. Депутатлар область Совети ёшлар билан ишлаш доимий комиссиясининг иши тўғрисидаги ҳисоботни тингладилар. Сессия 2010 йилгача бўлган даврда Хоразм областини иқтисодий ва социал ривожлантириш комплекс программасини тасдиқлади.

(ЎзТАГ).

Ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг тўққизинчи сессиясида қабул қилинган қонун ва қарорлар

СССР Олий Советининг қарори

СССР ОЛИЙ СУДИНИНГ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ ЮЗАСИДАН

СССР Олий Совети таъкидлайдики, СССР Олий суди Қонун билан Совет давлати Олий суд органи зиммасига юкланган вазифаларни бажара бориб ўз ишини КПССнинг жамият ҳаёти ҳамма соҳаларини қайта қуришнинг зарур шартларидан бири сифатида социалистик қонунчиликни ҳуқуқ-тартиботни ҳар томонлама мустаҳкамлаш тўғрисидаги қарорига мувофиқ қурмоқда.

СССР Олий суди совет гражданларининг конституцион ҳуқуқлари ва эркинликларини пухта ҳимоя қилиш, судларнинг граждан ишлари ва жиноий ишлар юзасидан чиқарган қарорлари, ҳукмлари, ажримларининг қонунийлиги ва асосланганлигини таъминлаш, жиноятчиликка ва бошқа ҳуқуқбузарликка қарши курашда, барча гражданларни қонунларга оғишмай риоя қилиш руҳида тарбиялашда судлар иши самарадорлигини ошириш чораларини кўрмоқда.

Ҳисобот даврида СССР Олий суди суд практикасини ўрганиш ва умумлаштириш ишини кучайтирди. Судларга қонунларни тўғри қўллаunion, суд ишларини суд юритишнинг демократик принципларига қатъий риоя қилиш асосида, қайта қуришни ҳуқуқий жиҳатдан таъминлаш манфаатларини кўзлаб ўз вақтида қонуний йўл билан ҳал этиш масалалари юзасидан принципиал муҳим изоҳлар юбордики, судлар ана шу изоҳларга амал қиладилар.

Совет гражданларининг шон-шарафи ва қадр-қимматини, ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишга, уларнинг мол-мулкини муҳофаза қилишга алоҳида эътибор берилди. Меҳнат, уй-жой ва табиатни муҳофаза қилиш қонунлари қандай бажарилаётганлиги масалалари, социалистик мулкнинг сақланиши, порахўрлик, чайқовчилик, ичкиликбозлик ва гиёҳвандликка қарши кураш масалалари мунтазам кўриб чиқилмоқда.

СССР Олий суди жиноий жазони белгилашга тағин ҳам табақалаштирилган ҳолда ва адолатли ёндашув зарурлигига судлар эътиборини изчиллик билан қаратиб келди, бу эса катта ижтимоий хавф бўлмаган жиноятларни содир қилганлик учун жамиятдан ажратмай туриб тарбиялаш мумкин бўлган шахсларга нисбатан озодликдан маҳрум қилиш жазоси қўлланилишининг анча камайишига ёрдам берди.

СССР Олий суд органи суд практикаси учун принципиал аҳамиятга эга бўлган ғоят муҳим ишларни биринчи инстанция сифатида тез-тез кўриб чиқди. Судларнинг одил судловни амалга ошириши устидан назорат фаолияти кучайтирилди, судда текшириш чоғида барча ҳолатларни тадқиқ этишнинг тўла ва холисона бўлишига, конкрет ишларни ҳал қилиш чоғида процессуал ҳуқуқлар таъминланишига талабчанлик ортди. СССР Олий суди шикоятларни ва ишларни назорат қилиш тартибида кўпроқ текшириш ўтказиб қонунга хилоф ва асосланмаган суд қарорларининг, шу жумладан ўттизинчи йиллар-да ва урушдан кейинги даврда репрессия қилинган шахсларга нисбатан чиқарилган ҳукмларни бекор қила бошлади.

Шу билан бирга СССР Олий Совети судларнинг ишида учраётган хатолар ва қонун бузишларни, дастлабки тергов чоғида тўпланган материалларга танқидий муносабатда бўлмаслик фактларини, судларнинг меҳнат коллективлари ва аҳоли билан алоқалари бўшлиги сабабли кўпинча йўл қўйилаётган одамлар тақдирига нисбатан холисона иш тутмаслик ва бефарқлик кўринишларини қатъиян тугатиш учун СССР Олий суди ўз ваколатларидан тўла фойдаланмаяпти.

СССР Олий суди хўжалик ислоҳотини амалга ошириш, фан-техника ютуқларини жорий этиш, кооператив ва якка тартибдаги меҳнат фаолиятини ривожлантириш билан, миллий муносабатларга тааллуқли, қайта қуриш, ошкоралик ва совет жамияти ҳаётини демократиялаш шароитида судлар олдида пайдо бўлган бошқа муаммолар билан боғлиқ бўлган энг долзарб масалалар юзасидан СССР Олий судининг пленуми ўз вақтида ва малакали йўл-йўриқлар ишлаб чиқиши учун суд практикасини чуқур ўрганиш ва умумлаштиришни ҳамиша ҳам таъминламади.

Суд практикасини, шунингдек раислари ўз лавозимига кўра СССР Олий судининг аъзолари бўлган иттифоқдош республикалар Олий Судлари фаолиятини умумлаштириш натижаларидан СССР Олий суди Қонун чиқаришда ташаббускор бўлиш, амалдаги қонунларни талқин қилиш тўғрисидаги масалаларни қўйиш учун етарли фойдаланмаяпти.

СССР Олий Совети **қарор қилади:**

1. СССР Олий суди совет кишиларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилиш, мамлакатда қонунчиликни ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш масалалари юзасидан СССР Конституцияси талабларига ва КПСС XXVII съезди кўрсатмаларига амал қилиб:

асосий эътиборни судлар йўл қўяётган хатоларни қатъият билан бартараф этишга, совет одил судлови демократик принципларини амалга оширишга ва конкрет ишларни кўриб чиқиш ва ҳал қилиш чоғида совет қонунларига қатъий риоя қилинишини таъминлашга қаратиб суд фаолияти савиясини ошириш юзасидан қўшимча чоралар кўрсин;

гражданларнинг сиёсий, меҳнат, уй-жой, бошқа социал иқтисодий ҳамда шахсий ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишда, давлат ва жамоат мулки сақланишини, корхоналар манфаатини таъминлашда ҳамда хўжасизликка қарши курашни кучайтиришда судларнинг ролини бутун чоралар билан оширсин;

суд практикасини чуқур ўрганиш ва умумлаштиришни, жамият ҳаётини янада демократиялаш ва иқтисодий ислоҳотни амалга ошириш, «Мансабдор шахсларнинг гражданлар ҳуқуқларини камситадиган ғайриқонуний ҳаракатлари хусусида судга шикоят қилиш тартиби тўғрисида» СССР Қонунини амалга ошириш шароитида қонунларни қўллашнинг энг мураккаб ва долзарб масалаларига судлар эътиборини ўз вақтида қаратсин. Раҳбарлик тушунтиришлари сифати оширилсин, бу ҳужжатларни тайёрлашга олимлар ва амалиётчи ходимлар кенгроқ жалб этилсин, уларнинг бажарилиши устидан назорат янада таъсирчан бўлишига эришилсин;

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар судлари фаолиятини назорат қилишни такомиллаштирсин, суд ишлари юзасидан шикоятлар диққат-эътибор билан тезда кўриб чиқилишини таъминласин, қонунни бузиш, асосланмаган қарорлар, ҳукмлар чиқариш, гражданларни ғайриқонуний равишда жавобгарликка тортиш ҳолларига кескин ва принципиал муносабатда бўлсин;

судлардан жиноятни ва бошқа ҳуқуқбузарликни келтириб чиқарувчи сабаблар ва шароитларни янада пухтароқ ўрганишни ҳамда бундай сабаблар ва шароитларни бартараф этиш юзасидан қонунда кўзда тутилган чораларни кўришни талаб қилсин;

суд процессларининг тарбиявий роли оширилишига, судларнинг меҳнат коллективлари ва жамоатчилик билан алоқалари кенгайтирилишига эришсин.

2. СССР Олий суди, ССР Иттифоқи прокуратураси, СССР Юстиция министрлиги ва СССР Ички ишлар министрлиги салбий тенденцияларни аниқлаш ва уларни қатъиян бартараф этиш мақсадида жиноятчиликнинг аҳволини ўрганишда баҳамжиҳат ҳаракат қилишни яхшиласинлар.

3. Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советлари судларнинг обрў-эътиборини ошириш ва мустақиллигини кучайтиришга ҳар томонлама кўмаклашсинлар, сайлаб қўйиладиган орган сифатида суднинг ролини оширсинлар, тегишли судларнинг ҳисоботларини сессияларда мунтазам эшитиб борсинлар, судларнинг ва халқ маслаҳатчиларининг меҳнат коллективлари билан алоқасини мустаҳкамласинлар.

4. СССР Олий судининг фаолияти тўғрисидаги ҳисоботни муҳокама қилиш чоғида депутатлар қонунларни такомиллаштириш масалалари юзасидан билдирган танқидий мулоҳазалар ва таклифларни кўриб чиқиш ва зарур бўлган тақдирда СССР Олий Совети Президиумига тегишли таклифлар киритиш СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети Қонун лойиҳаларини тайёрлаш комиссияларига топширилсин.

**СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
А. ГРОМИКО.**

**СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.**

Москва, Кремль.
1988 йил 26 май.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ҚОНУНИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ СССР ДАВЛАТ БОШҚАРУВ ОРГАНЛАРИ СИСТЕМАСИДАГИ ЎЗГАРТИШЛАР ВА «СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ТЎҒРИСИДА» СССР ҚОНУНИГА ЎЗГАРТИШЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

1. СССР Олий Совети Президиумининг:

«СССР Нефть маҳсулотлари таъминоти иттифоқ-республика давлат комитетини тугатиш тўғрисида»ги 1987 йил 29 декабрь Фармони;

«Мамлакатда ихтирочилик ва рационализаторликни ривожлантириш ишига раҳбарлик ҳақида»ги 1987 йил 29 декабрь Фармони;

«СССР Ташқи иқтисодий алоқалар умумиттифоқ министрлигини тузиш тўғрисида»ги 1988 йил 15 январь Фармони;

«СССР Табиатни муҳофаза қилиш иттифоқ-республика давлат комитетини тузиш тўғрисида»ги 1988 йил 16 январь Фармони;

«СССР Гидрометеорология ва табиий муҳитни контрол қилиш давлат комитети номини СССР Гидрометеорология давлат комитети қилиб ўзгартириш ҳақида»ги 1988 йил 16 январь Фармони;

«СССР Енгил ва озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ва рўзғор асбоблари министрлигини тугатиш ҳақида»ги 1988 йил 24 февраль Фармони;

«СССР Халқ таълими иттифоқ-республика давлат комитетини тузиш тўғрисида»ги 1988 йил 5 март Фармони;

«Ўрмон хўжалиги ва ўрмон саноатини бошқаришни такомиллаштириш ҳақида»ги 1988 йил 16 март Фармони;

«СССР Бинокорлик материаллари саноати иттифоқ-республика министрлигини СССР Бинокорлик материаллари саноати умумиттифоқ министрлиги қилиб ўзгартириш ҳақида»ги 1988 йил 8 апрель Фармони тасдиқлансин.

2. Ушбу Қонуннинг биринчи моддаси муносабати билан «СССР Министрлар Совети тўғрисида» 1978 йил 5 июлда қабул қилинган СССР Қонунига (СССР Олий Советининг ведомостлари, 1978 йил, № 28, 436-модда; 1979 йил, № 49, 850-модда; 1981 йил, № 26, 839-модда; № 47, 1238-модда; 1984 йил, № 1, 17-модда; 1985 йил, № 48, 920- ва 938-моддалар; 1986 йил, № 26, 482-модда, № 35, 730-модда, № 47, 967-модда; 1987 йил № 42, 693-модда; 1988 йил, № 1, 2-модда) қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

1) 23-моддага «Атом энергетикаси министрлиги» сўзларидан кейин «Ташқи иқтисодий алоқалар министрлиги» сўзлари қўшилсин ва «Алоқа воситалари саноати министрлиги» сўзларидан сўнг «Бинокорлик материаллари саноати министрлиги» сўзлари қўшилсин, шу моддадаги «Ташқи савдо министрлиги», «Енгил ва озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ва рўзғор асбоблари министрлиги» сўзлари олиб ташлансин;

2) 24-моддадаги «Ўрмон, целлюлоза-қоғоз ва ёғочсозлик саноати министрлиги» сўзлари ўрнига «Ўрмон саноати министрлиги» сўзлари ёзилсин;

Шу моддадаги «Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги», «Бинокорлик материаллари саноати министрлиги», «Маориф министрлиги» сўзлари олиб ташлансин;

3) 25-моддадаги «СССР Гидрометеорология ва табиий муҳитни контрол қилиш давлат комитети» сўзлари «СССР Гидрометеорология давлат комитети» сўзлари билан алмаштирилсин,

Шу моддадаги «СССР Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети» сўзлари олиб ташлансин;

4) 26-моддадаги «СССР Статистика давлат комитети» сўзларидан сўнг «СССР Халқ таълими давлат комитети» ва «СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети» сўзларидан кейин «СССР табиатни муҳофаза қилиш Давлат комитети» сўзлари қўшилсин,

Шу моддадаги «СССР Ўрмон хўжалиги давлат комитети» сўзлари «СССР давлат ўрмон комитети»,сўзлари билан алмаштирилсин,

Шу моддадаги «СССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети», «СССР нефть маҳсулотлари таъминоти давлат комитети» сўзлари олиб ташлансин.

**СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
А. ГРОМИКО.**

**СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.**

Москва, Кремль.
1988 йил 26 май.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ҚОНУНИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ СССР ҚОНУН АКТЛАРИГА ЎЗГАРТИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг:

«Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисида» СССР Қонуни муносабати билан СССРнинг баъзи Қонун актларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1987 йил 2 декабрь Фармони;

«Колхозларнинг аъзолари ва уларнинг оилалари пенсия таъминотини янада яхшилаш тўғрисида»ги 1987 йил 3 декабрь Фармони;

«СССР савдо-саноат палатаси ҳузуридаги арбитраж суди тўғрисида»ги 1987 йил 14 декабрь Фармони;

«СССРда Давлат арбитражи тўғрисида» СССР Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1987 йил 30 декабрь Фармони;

СССР Олий Совети Президиумининг «Балоғатга етмаганлар ишлари юзасидан инспекциялар, балоғатга етмаганлар учун қабул қилиш-тасдиқлаш хоналари ҳамда балоғатга етмаганларнинг қаровсиз қолиши ва ҳуқуқ бузишларининг олдини олиш махсус таълим-тарбия муассасаларининг асосий вазифалари ва ҳуқуқлари тўғрисида»ги Фармонига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1988 йил 5 январь Фармони;

«Психиатрия ёрдами кўрсатиш шартлари ва тартиби тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида»ги 1988 йил 5 январь Фармони;

«СССР Олий Совети Президиумининг «Жамоат тартибини сақлаш ва жиноятчиликка қарши курашда совет милициясининг асосий вазифалари ва ҳуқуқлари» тўғрисидаги Фармонига баъзи қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1988 йил 7 январь Фармони;

«Мансабдор шахсларнинг гражданлар ҳуқуқларини камситувчи ғайриқонуний ҳаракатлари устидан судга шикоят қилиш тартиби тўғрисида» СССР Қонуни муносабати билан СССРнинг баъзи Қонун актларига ўзгартишлар киритиш ҳақида»ги 1988 йил 7 январь Фармони;

«Пневмокониоз касб касаллигига учраш оқибатида ишчилар ва хизматчиларга етган зарарни қоплаш тартиби тўғрисида»ги 1988 йил 29 январь Фармони;

«СССР Олий Совети Президиумининг «Гражданлар таклифлари, аризалари ва шикоятларини кўриб чиқиш тартиби тўғрисида»ги Фармонига қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1988 йил 2 февраль Фармони;

«ССР Иттифоқи Қонунларига экономикани бошқаришни қайта қуриш билан боғлиқ бўлган ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1988 йил 4 февраль Фармони;

СССР Олий Совети Президиумининг «Гражданларнинг хусусий уй-жойларни сотиб олиш ва қуриш ҳуқуқи тўғрисида»ги Фармони ҳамда СССР Олий Совети Президиумининг «СССРнинг табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш масалаларига доир баъзи қонун актларига ўзгартишлар киритиш тўғрисида»ги Фармонининг 1-моддаси ўз кучини йўқотган, деб ҳисоблаш ҳақида»ги 1988 йил 22 февраль Фармони;

«СССР Олий Совети Президиумининг «СССР территориясида валюта бойликлари хусусида ўзаро келишиш тўғрисида»ги Фармонига ўзгартишлар киритиш ҳақида 1988 йил 25 февраль Фармони;

«Радиоактив материаллар билан ғайриқонуний ҳаракатлар учун жиноий жавобгарлик тўғрисида»ги 1988 йил 3 март Фармони;

«Ташқи иқтисодий фаолият такомиллаштирилиши муносабати билан СССРнинг баъзи Қонун актларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги 1988 йил 17 март Фармони;

«Транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машиналар ва механизмларнинг эгаларига солиқ солиш тўғрисида»ги 1988 йил 21 март Фармони;

«Колхозлар, совхозлар, саноат, транспорт, қурилиш корхоналари ва бошқа корхоналар ҳамда хўжалик ташкилотларининг маблағидан автомобиль йўллари қуриш ва ремонт қилишга ажратмалар тўғрисида»ги 1988 йил 21 март Фармони;

«Меҳнат тўғрисида СССРнинг баъзи Қонун актларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1988 йил 29 март Фармони тасдиқлансин.

**СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
А. ГРОМИКО.**

**СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.**

Москва, Кремль.
1988 йил 26 май.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

СССР Олий Совети Президиумининг «Ўртоқ Г. А. Алиевни СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари вазифасидан озод қилиш ҳақида»ги Фармонини тасдиқлаш тўғрисида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг ўртоқ Гейдар Алиевич **Алиев**нинг саломатлиги ёмонлашганлиги туфайли пенсияга чиқиши муносабати билан илтимосига кўра, уни СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги 1987 йил 23 октябрь Фармони тасдиқлансин.

**СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
А. ГРОМИКО.**

**СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.**

Москва, Кремль.
1988 йил 26 май.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

СССР Олий Совети Президиумининг «СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ Н. В. Талызинни СССР Давлат план комитети раиси вазифасидан озод қилиш тўғрисида»ги Фармонини тасдиқлаш ҳақида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ Николай Владимирович **Талызин**ни СССР Давлат план комитетининг раиси вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги 1988 йил 5 февраль Фармони тасдиқлансин.

**СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
А. ГРОМИКО.**

**СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.**

Москва, Кремль.
1988 йил 26 май.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

СССР Олий Совети Президиумининг ўртоқ Ю. Д. Маслюковни СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ва СССР Давлат план комитетининг раиси қилиб тайинлаш ҳамда уни СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари вазифасидан озод қилиш ҳақидаги Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг ўртоқ Юрий Дмитриевич **Маслюков**ни СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ва СССР Давлат план комитетининг раиси этиб тайинлаш ҳамда уни СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари вазифасидан озод қилиш ҳақидаги 1988 йил 5 февраль Фармонлари тасдиқлансин.

**СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
А. ГРОМИКО.**

**СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.**

Москва, Кремль.
1988 йил 26 май.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

СССР Олий Совети Президиумининг ўртоқ И. С. Белоусовни СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари қилиб тайинлаш ва уни СССР кемасозлик саноати министри вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги Фармонларини тасдиқлаш ҳақида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг ўртоқ Игорь Сергеевич **Белоусов**ни СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари этиб тайинлаш ва уни СССР кемасозлик саноати министри вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги 1988 йил 12 февраль Фармонлари тасдиқлансин.

**СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
А. ГРОМИКО.**

**СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.**

Москва, Кремль.
1988 йил 26 май.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

СССР Олий Совети Президиумининг СССР Министрлар Совети составига кирувчи айрим кишиларни тайинлаш ва вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги Фармонларини тасдиқлаш ҳақида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг:

ўртоқ Владимир Иванович **Шимко**ни СССР радио саноати министри қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1987 йил 14 ноябрь Фармони;

СССР Давлат қурилиш комитети раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ Борис Николаевич **Ельцин**ни СССР министри қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1987 йил 18 ноябрь Фармони;

ўртоқ Константин Федорович **Катушев**ни СССР ташқи иқтисодий алоқалар министри этиб тайинлаш тўғрисидаги 1988 йил 15 январь Фармони;

ўртоқ Игорь Владимирович **Коксанов**ни СССР кемасозлик саноати министри қилиб тайинлаш ҳақидаги 1988 йил 20 февраль Фармони;

СССР Министрлар Совети Давлат комиссияси раисининг ўринбосари ўртоқ Лев Борисович **Васильев**ни СССР министри қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1988 йил 5 март Фармони;

ўртоқ Геннадий Алексеевич **Ягодин**ни СССР Халқ таълими давлат комитетининг раиси этиб тайинлаш ҳақидаги 1988 йил 11 март Фармони;

ўртоқ Федор Трофимович **Моргун**ни СССР Табиатни муҳофаза қилиш давлат комитети раиси этиб тайинлаш тўғрисидаги 1988 йил 11 март Фармони;

ўртоқ Олег Дмитриевич **Бакланов** бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан уни СССР Умумий машинасозлик министри вазифасидан озод қилиш ҳақидаги 1988 йил 25 март Фармони;

ўртоқ Виталий Хуссейнович **Догужиев**ни СССР умумий машинасозлик министри этиб тайинлаш ҳақидаги 1988 йил 25 март Фармони;

ўртоқ Михаил Иванович **Бусыгин**ни СССР ўрмон саноати министри қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1988 йил 28 март Фармони;

ўртоқ Александр Сергеевич **Исаев**ни СССР Давлат ўрмон комитети раиси қилиб тайинлаш ҳақидаги 1988 йил 28 март Фармони;

СССР Халқ таълими давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ Феликс Иванович **Перегудов**ни СССР министри қилиб тайинлаш ҳақидаги 1988 йил 18 апрель Фармони;

СССР халқ таълими давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ Владимир Дмитриевич **Шадриков**ни СССР министри қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1988 йил 18 апрель Фармони тасдиқлансин.

**СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
А. ГРОМИКО.**

**СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.**

Москва, Кремль.
1988 йил 26 май.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ЎЗБОШИМЧАЛИК ОҚИБАТИ

Балиқчи районидаги К. Маркс номли колхозда яшовчи А. Ҳасанов редакциямизга йўллаган хатида (мактуб таҳрирсиз босилмоқда) қуйидагиларни маълум қилган эди: «Ёш ленинчи» газетасининг 8 январь 1988 йилги сонида Зиёев номидаги Андижон медицина билим юрти ўқувчиси Ғ. К. Ҳакимовани қалбаки ҳужжат билан билим юртига кирганлиги учун ўқувчилар сафидан ўчирилганлиги айтилибди.

Худди шундай воқеа Наманган давлат педагогика (билим) институти сиртқи бўлим тил ва адабиёт факультети студенти Хўжаева Насибанинг ўқишга киришида содир бўлди. Унинг ҳужжатлари қалбаки экани Андижон обком партияси ходимлари томонидан ўтказилган текширишда исботланди. Лекин нимагадир Наманган давлат пединститути унга «ғиринг» ҳам демади-ку. Ёки «томири» кучлимикан Насибахонни.

Бундай қалбакичиликни Андижон давлат пединститути биология факультетининг студенти Қўлдошев Шуҳрат Валиевич, Андижон чет тиллар пединститути француз тили факультетининг студенти Холматов Ойбек Хусанович (эҳтимол фамилияси Хусанов Ойбекдир)нинг ҳужжатларини ҳам мисол келтириш мумкин.

Қўлдошев Шуҳрат Валиевични педагогик стажи йўқ ва у бирон бир мактабда ишлаган эмас. Ойбек эса 1980 йили ўрта мактабни битирган бўлиб, ўз аттестатига ўзбошимчалик билан француз тилидан баҳо қўйиб олган».

Ушбу хат юзасидан АНДИЖОН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ СЕКРЕТАРИ В. СМЕЮШЧЕВдан шундай мазмунда расмий жавоб олинди:

— Балиқчи районида яшовчи А. Ҳасановнинг хати текширилганда ундаги фактлар асосан тасдиқланди. Балиқчи районидаги 5-ўрта мактабнинг битирувчиси Ш. Қўлдошев шу райондаги 12-ўрта мактаб директори М. Машраповдан қалбаки характеристика ва меҳнат дафтарчасидан кўчирма олиб, 1987 йилда Андижон давлат педагогика институтининг биология факультети сиртқи бўлимига ўқишга кирган. Мазкур масала район халқ маорифи бўлимининг кенгайтирилган кенгашида муҳокама қилиниб, М. Машрапов вазифасидан бўшатилди.

Шунингдек, мазкур мактабнинг битирувчиси О. Холматов Андижон тиллар педагогика институтига кириш пайтида аттестатига ўзбошимчалик билан чет тилидан баҳо қўйган. Бу масала бўйича тўпланган материаллар кўриб чиқиш учун институт маъмуриятига топширилди.

Н. Хўжаева хусусидаги фактлар ҳам текширилди. Унинг отаси, 5-ҳунар-техника билим юрти ўқитувчиси илтимосига кўра К. Маркс номли колхознинг кадрлар бўлими бошлиғи К. Қодиров Наманган педагогика институтига характеристика ва ўқишга йўлланма тайёрлаб, Н. Хўжаеванинг меҳнат дафтарчасидан кўчирмада мазкур колхозда ишлаган муддатини онгли равишда бузиб кўрсатгани факти тасдиқланди.

Бу масала 5-ҳунар-техника билим юрти ва К. Маркс номли колхознинг партия йиғилишларида муҳокама қилинди. М. Хўжаевга қаттиқ виговор берилди ва билим юртининг бошланғич партия ташкилоти бюроси составидан чиқарилди. Қ. Қодиров вазифасидан бўшатилди ва унга қаттиқ виговор берилди.

РЕДАКЦИЯДАН: Андижон область партия комитетининг юқоридаги расмий жавоби билан танишиб чиққанимиздан сўнг, биз Андижон давлат тиллар педагогика институти ректори М. Умархўжаевга телефон қилиб, студент О. Холматов масаласи қандай ҳал этилганлиги билан қизиқдик.

Мазкур институт ректори имзоси билан олинган расмий жавобда қуйидагилар хабар қилинади:

—О. Холматов 1982 йилда институтнинг француз бўлимига ўқишга кирган. У мактабда икки йил мобайнида француз тилини ўрганган, бироқ етуклик аттестатида чет тилидан баҳо қайд этилмаган, бу эса абитуриентни чет тиллар факультетига кириш ҳуқуқидан марҳум этади.

Қабул комиссияси ҳужжатларни қабул қилиш чоғида етуклик аттестатидаги қалбакиликни аниқламаган. Сигнал тушгандан кейингина орадан олти йил ўтгач, аттестатдаги баҳо қалбаки эканлиги маълум бўлган.

О. Холматов кириш имтиҳонларини муваффақиятли топшириб, чет тиллар факультети студентлигига қабул қилинган. Биринчи курсни тугатганидан сўнг у Совет Армияси сафига чақирилган. Хизмат муддатини ўтаб қайтгандан кейин у институтга қайтиб, ўқишини давом эттирган.

О. Холматов группа старостаси, 2-ётоқхона студентлар кенгаши раиси, пахта йиғим-терими кампанияси даврида зарбдор комсомол бригадаси бошлиғи бўлган.

Унинг устидан тушган шикоят хат атрофлича ўрганилди.

О. Холматовнинг хатти-ҳаракати комсомол группаси йиғилишида ва факультет активида, шунингдек, комсомол комитети мажлисида муҳокама қилинди. Масала жиддий қилиб қўйилди: О. Холматов ВЛКСМ аъзолиги сафида қолиши керакми ёки йўқ?! Унинг ёшлик қилиб шундай хатти-ҳаракат қилганлиги, ўқишга ташналиги, шунингдек, айбини бўйнига олганлиги ҳисобга олиниб, О. Холматовга комсомол ҳисоб карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор берилди.

XIX БУТУНИТТИФОҚ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЛДИДАН

ҚАЙТА ҚУРИШ ИДЕОЛОГИЯДАН БОШЛАНАДИ

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИДАН

Қашқадарё область партия комитетининг пленумида «КПСС Марказий Комитети 1988 йил февраль Пленуми талаблари асосида идеология ишларини қайта қуришда область партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида»ги масала муҳокама этилди. Бу ҳақда область партия комитетининг биринчи секретари И. А. Каримов доклад қилди.

Идеология инсон дунёқарашини шакллантиришда, онгини ўстиришда ва қайта қуришдаги ҳаётий позициясини активлаштиришда катта роль ўйнайди, деди докладчи. Кейинги вақтларда бу борада область партия ташкилотларида бирмунча ижобий ишлар амалга оширилди. Жойларда демократик йўналиш асосида етилган масалалар ҳақида баҳс-мунозаралар бўлиб ўтмоқда. Партия ташкилотлари ҳаётига чуқур сингган ягона сиёсий кунларда муҳим муаммо тилга олинмоқда.

Танқид ва ўз-ўзини танқид кундалик турмуш нормаси бўлиб қолди. Одамлар ўзларини тўлқинлантирган янгиланиш ва қайта қуришга оид фикр-мулоҳазаларини ошкора айтадиган бўлиб қолдилар. Уларнинг меҳнатга муносабати ўзгарди. Ижтимоий ҳаётга фаол қатнашаётирлар. Масалан, ўтган ойдаги ягона сиёсий кунда 350 минг киши қатнашди. Улар томонидан икки мингтадан кўпроқ саволлар берилди, конкрет фикр-мулоҳазалар ўртага ташланди.

Аммо идеология ишларини ташкил этишда ҳали жиддий нуқсонлар бор. Айрим партия ташкилотларида бу ишда ҳамон расмиятчилик ҳукмрон, андозага кириб қолган оммавий тадбирлар ўтказиляпти.

Пленумда докладчи ва музокарада сўзга чиққан нотиқлардан Косон район партия комитетининг биринчи секретари К. Тўйчиев, Шаҳрисабз пиллакашлик фабрикаси ишчиси И. Абдуллаева, Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветеранлари область кенгашининг раиси И. Жалилов, Ғузор район хотин-қизлар кенгашининг раиси М. Асадова ва бошқалар баъзи партия ташкилотлари, идеология муассасалари одамлар билан ишлашда маъмуриятчиликдан, турғунлик даврига хос усул ва услублардан халос бўла олмаётганликларини танқид қилдилар. Оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишлар ҳали ҳам иқтисодий ва ўткир социал муаммолар билан боғланмаяпти.

Ягона сиёсий кунларни олайлик: одамлар аудиторияларга зўрма-зўраки тўпланишяпти. Бир-бир ярим соатли зерикарли лекцияни тоқат билан эшитиш ягона сиёсий кун қатнашчиларида қизиқиш туғдирмаяпти. Ахир, ҳолинг қалай, деб сўралмаса, қуруқ сўзамолликнинг кимга кераги бор?

Сиёсий ва иқтисодий ўқувларни ташкил этишда ҳам шундай расмиятчилик кўринишлари мавжуд. Айниқса, иқтисодий умумий таълим системасидаги машғулотлар меҳнат коллективлари ҳаёти билан боғланмаган ҳолда ўтказилаётир. Область партия комитети ходимлари Қамаши районида иқтисодий ўқувнинг ташкил этилишини ўрганишганида Ленин номли колхоз партия комитети секретари А. Суюнов иқтисодий ўқув хонасида шунчаки бир неча кишини йиғиб пропагандистга газета ўқиттираётгани устидан чиқишди. Бундай ҳол райондаги бошқа хўжаликларда ҳам рўй берган. Райком секретари М. Раҳимқулова иқтисодий ўқувни етарли назорат қилмаётганлиги оқибати бу.

Пленумда лекция пропагандаси ҳам шу кун талаблари даражасида ташкил этилмаганлиги таъкидланди. «Билим» жамияти Усмон Юсупов район ташкилоти аъзоларидан бири, РАПО техника ремонти корхонаси техника хавфсизлиги инженери Д. Юсупов бир хил темадаги машинкада ёзилган тўрт бетли лекцияни узоқ йиллардан бери ўқиб келади. Суҳбатда бирор янгилик йўқ. Ҳаёт эса кун сайин ривожланишда. Бир оғиз сўз билан айтганда лектор кундалик турмушдан орқада қолмоқда. Райком эса муросасозлик позициясини тутаётир. Холбуки, бундан уч йил илгари обком бюроси мазкур район партия комитетининг лекция пропагандасига раҳбарлиги тўғрисида ҳисоботини эшитган эди. Бироқ лекциялар мазмуни, лектор кадрлар билан ишлаш илгари қандай бўлса шундайлигича қолмоқда. Область партия комитети сиёсий маориф уйи мудири И. Хўжақулов, обкомнинг пропаганда ва агитация бўлими лекторлар группаси раҳбари О. Муродов, «Билим» жамияти область ташкилоти раиси А. Чориев иш услубларида жиддий камчиликлар бор.

Ошкоралик ва демократиялаш даврида маҳаллий матбуот қайта қуриш байроқдори бўлишга даъват этилган. Шунга кўра етилган проблемаларни дадиллик билан кўтармоғи зарур. Аммо баъзи район ва шаҳар газеталари фаолияти давр талабларидан орқада қолмоқда. Муборак шаҳар партия комитети, Қамаши, Усмон Юсупов, Деҳқонобод район партия комитетлари ўз матбуот органларига жуда бўш раҳбарлик қилмоқдалар.

Пленумда қайта қуриш ва янгиланиш руҳи сезилиб турди. Сўз сўраб музокарага чиққанлар кўп бўлди. Энг муҳими обком бюроси аъзолари, бўлим мудирлари шунчаки танқид қилинмай, йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш, идеология ишларини тубдан яхшилаш йўл-йўриқлари ҳам кўрсатилди. Область ижроия комитети раиси ўринбосари Р. Рўзибоева, Муборак шаҳар партия комитети секретари Р. Сатторова, Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли колхоз раиси К. Ҳақбердиев, «Қашқадарё ҳақиқати» газетаси редактори Р. Нурматов ва бошқа нотиқлар шуни алоҳида таъкидладиларки, идеология ва ташкилотчилик ишларини реал муаммолар билан боғлаш, қуруқ сафсатабозликдан воз кечиш, танқиднинг таъсирини ошириш ва маънавий покланишга эришишни таъминлаш партия ташкилотларининг муҳим вазифасидир.

Жойлардаги партия ташкилотлари, маориф органлари КПСС Марказий Комитетининг февраль Пленуми позицияларидан туриб, умумий таълим, ҳунар-техника ва олий мактаблардаги ишларни талабчанлик ва танқидий таҳлил этиш, уни қайта қуриш учун аниқ чора-тадбирларни белгиламоқлари лозим. Пленум рус тили ва маҳалий тилни ўрганишга алоҳида эътибор бериш, интернационал тарбияни янада кучайтириш зарурлигини таъкидлади.

Областда хотин-қизларга бой ва феодалларча муносабатда бўлиш ҳоллари ҳали ҳам давом этяпти. Қадр-қиммати таҳқирланган, иззат-нафсига тегилган баъзи хотин-қизлар ўз жонларига қасд қилмоқдалар. Кейинги беш ойда Ульянов районида ана шундай 5 та воқеа содир бўлди. Илгари хотин-қизлар ўртасида сиёсий-ташкилий ишлар ёмон ташкил этилганлиги обком бюроси томонидан райком секретари Д. Мирзақуловага кўрсатилган эди. У бундан тегишли хулоса чиқармади. Секретарь районда идеология ишларининг йўлга қўйилишини чуқур таҳлил этолмайди. Бундай нуқсонлар областдаги бошқа идеология ходимлари фаолиятида ҳам учраяпти.

Пленумда, шунингдек, ўтган пленумларда обком аъзолари томонидан билдирилган танқидий фикр-мулоҳазаларнинг бажарилиши тўғрисида область партия комитетининг иккинчи секретари М. Ф. Солдатов ахбороти тингланди.

Пленумда XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига 9 нафар делегат сайланди. Улар орасида Ульянов районидаги «Партия XX съезди» совхози сут соғувчиси Ў. Боғиева, Муборак газни қайта ишлаш заводи бош директори Н. Будзиевский, Қамаши районидаги Карл Маркс номли совхоз директори Р. Омонов, «Каршистрой» бошқармасига қарашли 24-механизациялашган кўчма колонна монтажчилар бригадири Ш. Сайфуддинов, Нишон районидаги Усмон Юсупов номли совхоз-техникум оилавий пудрат бригадаси бошлиғи С. Холбоев ва бошқалар бор.

Пленумда Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети раиси И. Ҳ. Жўрабеков нутқ сўзлади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитети масъул ходими В. Н. Лаврентьев қатнашди.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Бугун — Химиклар куни

ТОШКЕНТ. СССРда хизмат кўрсатган рационализатор Л. Богачёва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Химия институтининг етакчи мутахассисларидан биридир.
Н. Муҳаммаджонов фотоси.

ТЕЛЕФОНДА: Янги Қўқон химия заводи

Трубкани корхона директори О. Маҳамадмуродовнинг ўзи кўтарди. Келаётган байрам — Химиклар куни билан қутладик.

— Ҳойнаҳой, коллективнинг байрамолди мусобақаси якунлари қизиқтиради Сизни, — деди Омон Муродович. — Энди ишларимиз яхши. Муроджон Фозилов сменаси технология талабларига қатъий амал қилиб, нуқул юқори сифатли маҳсулот беряпти. Аммиак селитра цехида энг илғори шу коллектив. Апрель ой якунига кўра, сульфат кислотаси цехида Шарифжон Бегматов сменаси олдига тушадигани бўлмади. Сифатли маҳсулот тайёрлаб, деҳқонга мададкор бўлишяпти. Слесарь Маъмуржон Мўминжонов, аппаратчилардан Виктор Турилов, Эркин Эркаев XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси шарафига қабул қилган социалистик мажбуриятларига яраша зарбдорларча меҳнат намуналарини кўрсатишмоқда.

Директорнинг «энди ишларимиз яхши» деган гапига эътибор бердик. Бунда у икки омилни — давлат қабули ва хўжалик ҳисобига ўтилгани корхона иқтисодий-техникавий кўрсаткичларини яхшилашга кенг имкониятлар очиб бераётганини назарда тутарди. Янгича ишлаш даромадга барака киритди, фойда салмоғини оширмоқда.

ЯНГИЧА ИШЛАШ ҲОСИЯТИ

Янгича ишлаш, қайта қуриш нималарга қодирлигини мана бу рақамлар очиқ-ойдин ифода этади:

— Йил бошидан буён коллектив бир меъёрда ишлаяпти, — дея таъкидлади директор — 384.000 сўм! Бу — тўрт ойда пландан ташқари тайёрлаб чиқарилган маҳсулотни билдиради. Меҳнат унумдорлиги эса мўлжалдагидан 6 процент ортди. Олинган соф фойда қарийб 800 минг сўмга етди. Фойда кўриш резервларини излайдиган бўлиб қолдик. Минерал ўғитларни пакетларга 3 килограммли қилиб жойлаб сотишдан кўриладиган фойданинг ўзи 18 минг сўмни ташкил этди. Бу ишни давом эттирамиз. Негаки, пакетга солинган бундай маҳсулотларга эҳтиёж ортиб боряпти.

Дарҳақиқат, хўжалик ҳисобида ишлаш ҳар бир ишчида ва мутахассисда хўжайинлик ҳиссини оширди. Сифатли маҳсулот тайёрлашга интилиш кучайди. Ахир, маҳсулот сифатли бўлса, мукофот ҳам олинадиган бўлиб қолди-да! Янгича ишлашга шу йил бошидан ўтилди. Ҳозирнинг ўзидаёқ хўжалик ҳисоби имкониятлари ҳар жабҳада ўзини намоён этмоқда. Маблағларни ҳуда-беҳуда сарфлайверишдан воз кечилди. Сифат учун кураш муҳити қарор топди.

Омон Муродович билан суҳбатни давом эттириш раъйимиз бор эди. Бироқ унинг бир таклифига қўшилишга тўғри келди. Гап давлат қабули хусусида борарди. Завод чиқараётган маҳсулот сифати корхонадан ташқари муассаса вакиллари томонидан назорат қилина бошлаганидан буён бир йил вақт ўтди. Давлат қабули жорий қилинишининг дастлабки якунлари ҳам бизни қизиқтириб қолганди. Шунда суҳбатдошимиз: «энди бунисин Алишер Солиевичга таалуқли», дея трубкага давлат қабули группаси раҳбари Муқсиновни таклиф қилди.

— Ҳозир корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг 100 проценти дастлабки тақдимдаёқ қабул қилиб олиняпти, — деди Алишер Солиевич. — Лекин бунга осонликча эришилмади. Корхонадан ташқари назоратни чинакам йўлга қўйиш анча қийин кечди. Бунда ишчилар, мутахассислар эскича ишлашга ўрганиб қолганликларигина эмас, бошқа тўғаноқлар ҳам бор эди. Аввало, нормалаш-техникавий ҳужжатларни ГОСТ талабларига мослашга тўғри келди. Мавжуд нормалар қайта текшириб кўрилди. Заводнинг техника назорати бўлими қайтадан ташкил этилди.

Ҳа, назорат механизми камтаъсир бўлиб қолганди. Шунинг учун корхона техника назорати бўлими фаолияти активлаштирилиши зарурати туғилди. Давлат қабулига ўтишдан аввал завод техника назорати бўлими хом ашё сифатини текширарди, корхона марказий лабораторияси эса технология талабларига қанчалик амал қилинишини кузатарди. Энди чинакам назорат қилишга ўтилди. Бунинг учун уларни бирлаштиришга тўғри келди. Ҳозир назорат қилувчи икки хизмат — марказий техника назорати бўлими ва давлат қабули группаси фаолият кўрсатмоқда.

Давлат қабули ходимлари жуда қаттиққўл. Уларнинг талабларига қатъий амал қилинаётгани корхона жамғармасига барака киритяпти. Янгича шароитда ишланаётганидан буён химиклар жамғармасига 2 миллион сўм қўшилди. Олий сифат маҳсулот ҳажми кўпайиб бормоқда. Сифати такомиллашган ўғитлар тайёрлаш хусусида Минерал ўғитлар илмий тадқиқот институти ва «Сельхозхимия» билан биргаликда янги техника шартлари ишлаб чиқилди.

Лекин, барибир, ишда камчиликлар учраб турибди. Хом ашё етказиб берувчилар билан алоқаларни ўзаро манфаатли асосларда янада мустаҳкамлаш резервлари ҳақида жиддий изланишлар олиб борилмас экан, бу катта ишда сансалорлик барҳам топмайди. Масалан, ҳамон хом ашё ва маҳсулотларни қатъий график асосида етказиб беришга тўла амал қилинмаётир. Баъзан юборилган хом ашё сифати талабга жавоб бермайди. Тўғри, корхона чиқитсиз технология асосида ишлайди, брак маҳсулот қайта тайёрланаверади. Бироқ қайта ишлашга ҳам меҳнат, маблағ, қолаверса, вақт кетади-ку! Хўжалик ҳисоби талаблари юзасидан қаралса, унга ноўрин сарф-харажат қилиниши эҳтимоли бор.

Янгича ишлаш тийинлар ҳам ҳисобда бўлишини тақозо этади. Тома-тома кўл бўлишини талаб қилади. Янгича иш тутишнинг афзаллиги, ҳосияти ҳам асли шунда.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ.

ШОИР ВА АДИБ ШУҲРАТ 70 ЁШДА

СЕНИ СЕВАМАН ҲАЁТ

Саид АҲМАД,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

Ҳаёт инсонни умр бўйи синайди, деган гапга унчалик эътибор бермасдим. Бу ҳам бир гап-да, деб қўя қолардим. Янглишган эканман.

Яшаб ўтказган йилларимизнинг энг бахтли дақиқаларини эслаймиз ва уни умр деб атаймиз. Агар умр шундай бўлса айрилиқлар, маҳрумликлар, йўқотишлар билан ўтган изтиробли йилларимиз қаерда қолади?

Менимча бахтли дамларда инсон фаолияти бир қадар суст намоён бўлади. Айрилиқ, чекланиш, изтироб, маҳрумлик йиллари инсон чинакамига бутун фаолияти билан яшайди. Яратиш иштиёқи, тўсиқларни парчалаб ўтиш, турли чекланишларга, иғволарга, туҳматларга қарши кураш жараёнида инсон иродаси тобланиб боради. Ҳаётда ўз ўрнини курашларда топишга интилади.

Менинг ижодкор дўстим, олтмиш йиллик қадрдоним шоир Шуҳрат бугун етмиш ёшини нишонлаяпти. Унинг ижод ва кураш, кураш ва ижод билан кечган етмиш йиллик умри осонликча ўтмаганини ҳаммамиз яхши биламиз.

Ҳаёт ҳаммамиздан кўра Шуҳратни кўпроқ ва кескинроқ синади.

Ўттизинчи йилларда у ҳаётга ташна, бутун вужудини шеърият сеҳри қамраб олган, олам кўзига тонг бўлиб кўринган, ҳаёт қўшиғи минг хил ранглардан иборат бўлиб туйилган, эртанги кунни энтикиб-энтикиб кутадиган, ўт олов бола эди.

Шуҳрат ўша йиллардаёқ Ғафур Ғулому, Усмон Носирлар назарига тушиб қолди. Бу устозлар эртанги куннинг яхши бир шоири дунёга келаётганидан қувонишган эди.

Республика матбуоти унинг шеърларини тез-тез эълон қиладиган бўлди. Адабий davраларда у тўғрида яхши гаплар айтилди.

Ёш, умидли шоир қайнаб-тошиб ижод қилаётган бир пайтда уруш бошланди. Шуҳрат жангга кетди.

Кавказ тоғларида шиддатли жанглар кетарди. Немис фацистлари Боку нефтини эгаллаш учун жон-жаҳдлари билан интилишарди. Шуҳрат ана шу энг даҳшатли жангларда қатнашди. Тоғ сўқмоқларида, довонларида ёвуз душман билан олишди.

Жанглар тинган, чўққилар тепасида ғарибгина бўлиб яримта ой сузиб юрган тунларда Шуҳрат қадрдон қаламини олиб дафтарини тош устига қўйиб шеърлар битди.

Мен у пайтда «Қизил Ўзбекистон» газетасида адабий ходим бўлиб ишлардим. Шуҳратнинг жангдан жўнатган шеърлари менга келарди ва газетамиз орқали она юрти хонадонларига кириб борарди.

Шуҳрат яраланди. Узоқ вақт госпиталда доволаниб, охири Тошкентга қайтиб келди. Дийдор кўришдик. Энди у бутунлай ижодга берилди. Шеърлари ёвуз душманга нафрат, она юртга муҳаббат, буюк Коммунистик партияга садоқат руҳи билан суғорилди. Республика радиосида кунора унинг оташин шеърлари ўқилар, газеталар ҳафтада бир шеърини эълон қиларди. Тошкентга кўчиб келган госпиталларда ярадор солдатларга шеърлар ўқиб бергани атайлаб борарди. Колхозларда, заводларда, мактабларда Шуҳрат душманни тезроқ тор-мор қилиш учун меҳнат фронтида жасоратлар кўрсатишга чорловчи шеърлар ўқирди.

Худди ҳозиргидек эслайман. 1945 йил 9 май куни шоир Ҳамид Ғулом, Шуҳрат, Туроб Тўла, Мирмуҳсин, Рамз Бобожон, Шукруллолар билан Тошкент радиосидан республика аҳлини Ғалаба билан қутлагандик.

Тошкент кўчалари одамга тўлиб кетган эди. Одамлар бир-бирларини қутлашар, бирови йиғлаган, бирови кулган, бирови энг яқин кишисидан жудо бўлиб мунғайиб бир четда турарди. Ана ўша куни Шуҳратнинг кўзидан ёш оққанини кўрганман.

Шуҳрат уруш йилларининг оғир синовидан сабот билан ўтди.

Тинч ижодий йиллар бошланди. Шоир Шуҳрат қаламкаш дўстлари билан адабиётимизга яхши-яхши асарлари билан ҳисса қўша бошлади. Урушда кўрган-кечирганлардан баҳс очувчи «Шинелли йиллар» романи устида жиддий ишлади. У ижодга шунчалик берилиб кетгандики, ҳафталаб кўчага чиқмас, кечасию кундузи тинмай ёзарди. Баъзан учрашиб қолган пайтларимизда унинг ҳорғин, лекин қандайдир қувонч акс этиб турган юзларидан қилаётган ишидан ўзи ҳам завқланаётганини билиб турардик. Аммо унинг бу қувончи узоққа бормади. Ҳаёт уни яна бир синовдан ўтказмоқчи бўлди. Шуҳрат шахсга сиғиниш йилларининг қурбони бўлди. Ҳали сўнгги боблари битмаган «Шинелли йиллар» қўл ёзмаси иш столида қолиб кетди. Бу унинг ҳаётидаги энг даҳшатли синов эди. Аммо Шуҳрат эгилмади, букилмади, сабот билан, сабру қаноат билан яхши кунларни кутди. Битмай қолган «Шинелли йиллар»нинг сўнгги бобларини кўнглига ёзди. «Олтин зангламас» романининг воқеаларини бобма-боб дилида яратиб қўйди.

Қаламкаш дўстлар гурунги: (чапдан ўнгга) Мирмуҳсин, Қуддус Муҳаммадий, Комил Яшин, Шуҳрат, Саид Аҳмад ва Туроб Тўла.
Сурат фотожурналист С. Маҳкамовнинг архивидан олинди.

Ниҳоят, у кутган кун келди. Оғир ва машаққатли йўлдан романнинг сўнгги бобларини қўлтиқлаб қайтди.

Чинакам ижодкор ҳар қандай шароитда ҳам қалам билан дардлаша олади. Шуҳрат даҳшатли дамларда ҳам қўлидан қаламини қўймади. Чунки у яхши кунлар келишига ишонарди. Ана ўша яхши эрта учун ўзини тайёрлаш кераклигини биларди. Ана шундай қилмоқ учун одамда буюк эътиқод, ҳақиқат тантанасига чексиз ишонч барқ уриб туриши керак. Шуҳрат ана шундай пок эътиқод билан яшаганди.

Дўстим ҳаётнинг бу синовидан ҳам сабот билан ўтди.

«Шинелли йиллар» китобхон қўлига тегди. Китоб кўп ўтмай «Воениздат» нашриёти томонидан рус тилида ҳам юз минг нусхада босилиб чиқди. Оғир ва машаққатли ижод меҳнати тантана қилди.

Шуҳрат қанчалаб шеърий тўпламлар нашр қилди, қўшиқлар яратди. Оғир йилларда дилига битган «Олтин зангламас» романини ёза бошлади. Бу унинг ижодий жасорати бўлмоғи керак эди. Шуҳрат бу масъулиятли ишга ниҳоятда жиддий қарарди. Тунни тонгларга улаб роман қаҳрамонлари билан дардлашар, сатрма-сатр улар кечмиши ва қилмишини қоғозга туширарди.

Мамлакат бўйлаб ҳукм сурган турғунлик балоси Шуҳратни заптига олди. Нашриётлар, редакциялар эшиги унга бекилди.

Ҳаёт уни яна синамоқчи бўлди. Аммо Шуҳрат ижод қилишдан тўхтамади. Доҳий Ленин тўғрисида ўндан ортиқ баллада ёзди. «Кавказ туркуми» циклидаги шеърларини тугатди. «Олтин зангламас» романига нуқта қўйди.

Оз фурсат Шуҳратнинг йўлидаги ғовлар олиб ташлангандек бўлди. «Олтин зангламас» ўқувчи қўлига тегди. «Кавказ туркуми» Тошкент ва Москвада нашр қилинди. Аммо... Ўша пайтларда авж олган рашидовчилик фақат қишлоқ хўжалиги, фақат саноатдагина эмас маданий ҳаётимиз йўлига ҳам катта тўсиқлар ташлаган эди. Биринчи бўлиб ана шу тўсиққа Шуҳрат дуч келди. Абдулла Қаҳҳорнинг вафоти митингида сўзлаган нутқи ва «Гулистон» журналида босилган мақоласи учун таъқиб остига олинди.

Яна синов, яна имтиҳон...

Китоблари босмахоналарда ҳаракатсиз тўхтаб қолди. Шеърлари редакциялар папкаларида қолиб кетди. У тенгилар олтмиш ёшларини нишонлаганларида ҳукумат мукофотларига, унвонларига сазовор бўлдилар. Аммо Шуҳратнинг юбилейи муздеккина бўлиб ўтди. Бундай қийинчиликларга ўрганиб қолганиданми ё ўзи шунақа иродаси кучли ижодкорми, ҳар қалай ўзини тутди. Ичидаги аламларини юзага чиқармади. Нолиб юрмади. Ўзини ижодга урди, қалами билан дардлашди.

«Жаннат қидирганлар» романини ёза бошлади. У Ёзувчилар союзи, адабиёт арбоблари назаридан четда, жимжит яшади. Лекин бир нафас ижод қилишдан тўхтамади. Турғунлик йиллари ҳам ўтиб кетди. Шуҳрат учун завқ-шавқ билан ижод қилиш пайти келди. Келди, аммо... Ҳаёт уни яна оғир синовга чақирди. У хасталаниб тўшакка йиқилди. Инсоннинг тани темир эмас-ку, ахир. Ўттиз йилдан ортиқ чеккан изтироблар ўз ишини қилди. Камситишлар, унутишлар, назардан четга суришлар Шуҳратнинг соғлиғини сўриб олди. У шу аҳволда ҳам қўлидан қаламини ташламади. Титроқ қўлларида хат ёзишни бошқатдан ўрганди. Шу меҳнаткаш, нимжон қўллар шеър ёзишдан тўхтамади. Баъзи адабиётшунослар ҳозир уни Николай Островскийга ўхшатишади. Йўқ, бироҳ... Островский бутун мамлакат эътиборида эди. У ғамхўрлик ва эътибор билан қуршалган эди. Унга катта ижодий имкониятлар яратиб берилган эди. Шуҳрат эса эллик йилдан бери аъзо бўлган Ёзувчилар союзи эътиборига етарлича сазовор бўлмади.

Ошкоралик, демократия тантана қилган бугунги яхши замонамизда Шуҳратнинг асарлари тез-тез эълон қилиняпти. Лекин бу асарларни ёзиш унинг нимжон қўлларига қанчалик қийин бўлганини бир тасаввур қилиб кўринг-а?

Шуҳрат катта шоир. Катта ёзувчи. У ҳар қандай оғир шароитда ҳам эътиқодини йўқотмади. Юртига, халқига, Коммунистик партияга содиқ қолди.

Шуҳрат тўғрисида ўйлаганимда ҳаёт инсонни умр бўйи синовдан ўтказади, деган гапга ишондим.

Қадрдоним, болалик ўртоғим, ҳамқалам, ижодкор дўстим, бугун сенинг муборак етмиш ёшингни қутларканман кўнглимда, хаёлимда сен юриб келган йўлларни кезиб чиқдим. Бу машаққатли йўллардан қоқилмай, йиқилмай келиш учун катта жасорат керак эди.

Дўстим, сен адабиётимизга астойдил хизмат қилдинг. Уни яхши асарларинг билан бойитдинг. Бугунги кунда Ўзбекистон халқ ёзувчиси унвонига сазовор бўлган қаламкашларнинг энг арзирлилари қаторида туришга ҳаққинг бор. Бугун сен қуда-андалар, ўғил-қизлар, келин-куёвлар, неваралар даврасида яшаяпсан. Бундан ортиқ бахт борми? Айниқса, китобхон муҳаббатини қозонганнинг ҳамма бахтдан ҳам катта бахт. Азизим, мана шунақа улкан бахтли кунларинг кўп бўлсин. Сен билан адабиёт майдонида халқимизга ҳали кўплаб жуда чиройли асарлар берамиз, деган умиддаман.

• Назм дафтаридан

ШУҲРАТ,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

Бойлигим, борлиғим

Мен жиндай Навоий,
жиндай Пушкинман,
Мен жиндай Машрабман
ва жиндай Ҳайём.
Тақдирим эл тақдирига қўшганман,
Халқим қисматини куйлаш муддаом.

Навоий қалбимдан бўлса мустасно,
Ё Пушкин бегона тутса ўзини.
Машраб-чи, четлаброқ юрса бир асно,
Ё Ҳайём ўгирса мендан юзини.

Ўша кун мен кимман?
Ким бўлғум кейин?
Бу оғир саволнинг жавоби қийин!
Уларнинг руҳи бор қалбимда, демак.
Шоирга ўхшайди бу мафтун юрак

Уларсиз мен кимман?
Ҳеч ким, ҳеч нарса!
Бойлигим, борлиғим, каъбамдир улар,
Адашган чоғимда тавбамдир улар.

Энди мени денгиз дерлар

Томчи эдим, жилға бўлдим,
Дўсту ёрга қўшилиб.
Мен тоғлардан тушиб келдим,
Жилдир-жилдир эшилиб.
Сўнг дарёга оқиб тушдим,
Дарё бўлдим кўпириб.
Тўлқин урдим, қайнаб-тошдим,
Қирғоқларни ўпириб!
Денгизга ҳам етиб келдим,
Денгиз олди олқишлаб.
Шу денгизда мангу қолдим,
Умрим бўйи ёз-қишлаб!
На томчиман, на жилғаман,
На дарёйи азимман.
Еру кўкка на сиғаман,
Жавлон урган ўзимман!
Халқимни-ку денгиз дерлар,
Денгиз дерлар улуғлаб,
Мени унда тенгсиз дерлар,
Сўнгсиз дерлар улуғлаб!

Муҳаббатли кишилар

Бу дунёга мен ўзим севмоқ учун келибман,
Муҳаббатни умримда аъло бурчим билибман,
Муҳаббатсиз оламнинг жамоли йўқ, бахти йўқ,
Муҳаббатли одамнинг қалби ичра нур тўлиқ.
Шу нур менинг йўлимни ёритади умрбод.
Меҳрим билан оламни чаман этсам, не ажаб,
Дўстларимга дасталаб гуллар тутсам, не ажаб!
Гуллар ўсган тупроққа фидо бўлсин бу жоним,
Шу тупроқни ардоқлаб адо бўлсин бу жоним.
То тирикман бу боғлар муҳаббати қалбимда,
Қўшиқлари янграйди кеча-кундуз лабимда.
Муҳаббатсиз кечанинг шами нурсиз хирадир,
Муҳаббатли кишилар доим мағрур юради!

Толеимдан ўргилай

Боғ кўчадан шу ўтган қиз менинг ёрим,
Йўлларида гуллар тутган интизорим.
Гулларимни олиб борар тўшга босиб,
Меҳри-завқи қирғоғидан қайнаб-тошиб.
Биров кўрса, уялиб дер, ўзим тердим,
Гул олганда қизарганин аниқ кўрдим.
Шундай меҳру-ҳаё билан яшар ўзи,
Умид билан тўла доим шаҳло кўзи!
Қалби нурдай тоза ва кенг, ақли расо,
Ҳар қадами ибрат учун бир андоза.
Толеимдан ўргилай мен минг қайта бор,
Бу дунёда менинг шундай севганим бор!

• Совет бож назорати хизматининг 70 йиллигига

● Текширув постига чет эл граждани П. Джоржионинг юклари келтирилди. Улар орасида 21 дона қадимий санъат буюми, жумладан, битта олтин, учта кумуш танга топилди. Бу нарсаларни йўловчи на декларацияда кўрсатган, на оғзаки савол-жавобда хабар қилган эди. У совет божхона хизмати қоидаларини яхши билса ҳам «омад» кулиб боқишига умид қилган эди...

● Бошқа бир чет эллик контейнерга майда-чуйдалар билан бирга телевизор турадиган оддий тумбочкани ҳам қўшиб олибди. Бу текширувчилар кўзига ғайри-табиий кўринди ва уни синчиклаб қараб чиқишди. Ҳа, мана: тумбочка тортмаси остки қавати орасида махсус очилган тирқишда кимматбаҳо тақинчоқлар жойланган экан. Резинага ўралган тилла соат, узук ва балдоқларни мутахассислар қарийб 30 минг сўмга баҳолашди. Чет эл граждани амалдаги қоидаларни атайлаб бузгани учун номатлуб шахс сифатида Совет Иттифоқидан чиқариб юборилди. Энди у ҳеч қачон мамлакатимизга кела олмайди.

● Германия Федератив Республикасидан юборилган посилкадаги какао банкаси инспектор эътиборини тортди. Ахир, бизда озиқ-овқат, хусусан какао тақчил эмас-ку. Банкалардан бири очилганда ундан 12 та совет ўн сўмлик пули чиқди. Қоидабузар устидан тергов иши қўзғатилди.

● Собиқ совет граждани Ш. Нисим Исроилга жўнаб кетишга аҳд қилди. Олиб кетадиган буюмлари қаторига магазиндан сотиб олинган кўрпа-ёстиқларни ҳам қўшиб қўйди. Божхона текшируви вақтида ёстиқлардан бирининг чоки сўкилиб, бошқа ипда қайта тикилгани шубҳа уйғотди. Ёстиқ унинг эгалари олдида очилганда, ичидан велосипед ғилдираги резинасининг парчаларига ўралган жами 15 та тилла танга топилди.

— Қаёқдан билай, — деди кўзларини ола-кула қилиб Нисим. — Эҳтимол магазинчилар ўзларининг тилласини тиқиб қўйишгандир.

— Майли, текширамиз. Аммо туҳмат қилиш яхши эмас.

Найранги ўтмаган йўловчи нарироқда турган хотинини бўралаб сўкиб кетди:

— Ҳов ношуд, битта чокни эплаб тиколмабсан-да?! Ҳали қараб тур!

Олисдаги жаннатни кўзлаган эр-хотиннинг жанжалини зўрға тинчитишди.

● Чет элга кетаётган бир киши сабзи қирадиган эски тахтани қўлтиқлаб келди.

— Буни нима қиласиз? — сўрашди божхонада.

— Аканг айлансун, бу ота-боболаримдан қолган тахтача. Доим ўзим билан олиб юраман. Ҳар қараганимда уларни эслайман.

Текширувда маълум бўлишича, сабзи тахтани кўтариб юриш сабаби ота-боболарга меҳр-муҳаббатда эмас, пулга қўйилган хирсда экан. Тахтача остидаги танглик ичига доллар пуллар бураб жойланган экан.

● Божхонага Санъат музейидан қадимий буюмлар бўйича мутахассис-эксперт чақирилди. Чет элга жўнаб кетаётган шахснинг 140x180 сантиметрли эски гиламчаси инспекторни ўйлантириб қўйган эди... Гиламча ўзбек халқ амалий санъати намунаси бўлиб, XVI асрда тўқилган экан (ҳозир бу гиламча музей экспонати сифатида намойиш қилинмоқда).

ҲУШЁР ВА СОДИҚ

ТОШКЕНТ БОЖХОНАСИНИНГ ИШ КУНЛАРИ.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Давлат бож назорати бош бошқармасининг Тошкентдаги божхонаси фаолиятидан бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Божхона ходимлари мамлакатимиз экономикаси, маданияти ва сиёсатига заха етказишга бўлган ҳар қандай уринишга қатъий зарба бермоқдалар.

— Бизнинг системамизда ҳам қайта қуриш қизғин давом этмоқда, — дейди божхона бошлиғининг ўринбосари О. С. Маликов. — Кейинги пайтда анча кадрларимиз алмаштирилди. Текширув участкасига янги техника воситалари келтириб ўрнатилди. Коллективимиз ўз ишини партиянинг қайта қуриш программаси, ички ва ташқи сиёсатига муносиб тарзда олиб бормоқда. Янги ишга келган ходимларга бўлим бошлиқларидан Рихсибой Пирмуҳамедов, Александр Панченко, пост бошлиғи Галина Буртовая, бўлим бошлиғи ўринбосари Нурилла Ғуломов, катта инспектор Элла Ераскина кабилар тажриба ўргатишяпти.

Мамлакатимиз божхона хизматининг 70 йиллиги байрами арафасида Тошкент божхонаси бошлиғи В. П. Тарасов билан суҳбатимиз ана шу санага бағишланди.

— Умуман, бож хизматининг тарихи давлатчилик ривож топган олис замонларга бориб тақалади, — дейди Владимир Павлович. — Хусусан, Ўзбекистон территориясида жуда қадимдан савдо йўли ўтган. Амударё бўйидаги Паттакесар (ҳозирги Термиз) божхонасининг тарихини ўнлаб асрга тенг дейиш мумкин.

Совет бож назорати хизматининг ташкил этилиши ва ривожи В. И. Ленин номи билан боғлиқ. 1918 йил 29 майда Халқ Комиссарлари Совети, марказий ва маҳаллий совет маъмурларининг бож солиғи йиғиш бўйича ҳуқуқларини аниқлаб бериш ва маҳаллий божхона муассасаларининг фаолиятини тартибга солиш ҳақида Декрет чиқарди. 1924 йил сентябрида биринчи разрядли Тошкент божхонасида 35 ходим ишлади. 1925 йил март ойида Бож назорати бош бошқармасининг Ўрта Осиё бўлинмасида (маркази — Тошкент) 36 божхона пости бўлиб, улардан 15 таси Ўзбекистонда эди.

Ҳозирга келиб, Шарқ дарвозаси бўлган Тошкентимизнинг халқаро алоқалари тобора ривожланмоқда. Чет эл туризми миқёслари кенгайди. Ўзга мамлакатлар билан иқтисодий ва маданий ҳамкорлик авж оляпти. Муносабатларимиз ўсгани сайин божхона хизмати ходимларининг иш ҳажми ҳам ортиб бораётир. Ҳозир Тошкент билан Болгария, Польша, ГДР, Афғонистон, Ҳиндистон ўртасида бевосита ҳаво йўллари очилган. Яқинда Фарғонада божхона пости иш бошлади.

Суҳбат сўнгида божхона қоидалари бузилганлиги муносабати билан мусодара қилинган нарсаларнинг тақдири билан қизиқдик. Совет турмуш тарзига ёт нарсалар (фахш адабиётлар, суратлар, кассеталар), наркотик моддалар, ғоявий иғвогарлик мақсадини кўзлаган ҳар қандай шаклдаги нарсалар акт билан йўқ қилинади. Қимматбаҳо буюмлар тегишли давлат органларига, қуроллар эса ҳарбий ташкилотларга топширилади. Контрабанда ва ноқонуний юкларнинг эгаларига нисбатан жазо чоралари кўрилади.

— Нодир металлар ва валюта давлат хазинасига ўтказилади, — дейди божхона бошлиғи. — Ўтган йили божхонамиз ходимлари давлатга планда кўзда тутилмаган даромад сифатида бир миллион 686 минг сўм фойда келтирдилар...

А. АБДУБАННОПОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Суратда: Тошкент божхонасида. Ф. Қурбонбоев фотоси. (ЎзТАГ).

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ КИНОФЕСТИВАЛИ • Тошкент-88

ТИНЧЛИК, СОЦИАЛ ТАРАҚҚИЁТ ВА ХАЛҚЛАР ОЗОДЛИГИ УЧУН

● ИЖОДИЙ УЧРАШУВЛАР ВА БАҲСЛАР
● ФЕСТИВАЛНИНГ ФАХРИЙ МЕҲМОНИ
● ЛЕНТАЛАРДА ЗАМОНАВИЙ МАВЗУЛАР
● САНЪАТ МУЗЕЙИДА КЎРГАЗМА
● КИНО БОЗОРИГА 50 ДАН ОРТИҚ МАМЛАКАТ НАМОЯНДАЛАРИ КЕЛДИЛАР

ОРЗУ-УМИДЛАР ВА КУРАШГА БАҒИШЛАНГАН ФИЛЬМЛАР

Экранда фильмнинг якунловчи титрлари пайдо бўлиб, залда чироқ ёниши билан ҳозир бўлган юзлаб кишилар муштларини юқори кўтардилар. Томошабинлар «Фаластин портретлари» ҳужжатли фильмида ҳикоя қилинган курашаётган халқ билан бирдам эканликларини шундай ифодаладилар. Бу фильм Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг X халқаро кинофестивалида кўрсатилди.

Фаластин озодлик ташкилоти кинематографчиларнинг эмблемасига кинолента билан ўралган милтиқ ва зайтун шоҳи тасвири туширилган. Бу рамзий тасвирда яшаш ҳуқуқи учун, бахт, ватан учун курашаётган санъатнинг моҳияти акс этган.

— Фильмда бошпанасидан айрилиб, ўз ватанидан ташқарида яшаётган, лекин руҳи тушмаган, ўз халқи яна ватанига эга бўлишига ишончини йўқотмаган кишиларни кўрсатдик, — дейди оператор Омар Ар Рашидий. — Фаластинликларнинг кураши ҳақида ҳикоя қилувчи картиналарни яратишда жаҳоннинг турли мамлакатларидаги дўстларимиз ёрдам беришмоқда.

Суҳбатдошимиз нозиккина бир аёлни бизга таништирди. Уни Яқин Шарқ мамлакатларида яхши билишади. Ғарбий Германиялик режиссёр Моника Маурер фильмларининг асосий мавзуси — Фаластин халқининг Исроил босқинчилигига қарши курашига бағишланган. У халқаро киноминбарлардан туриб, ана шу букилмас иродали халқнинг азоб-уқубатлари тўғрисидаги ҳақиқатни бутун дунёга маълум қилиш учун еттинчи марта Тошкент кўригига ташриф буюрди. Мана, энди бу ерда, унинг «Фаластин ўт ичида» янги фильми премьераси бўлади.

Озод бўлган, лекин ўз мустақиллиги учун курашни давом эттираётган халқнинг бунёдкорликка интилиши киноленталарда баралла янграмоқда. Никарагуа кинематографчиларининг «Заставадаги аёллар» бадиий лентасида ҳам худди шу ҳақда ҳикоя қилинади.

— Бу фильмни Гондурас билан чегарада, автоматни қўлдан қўймаган ҳолда суратга олдик, — деб эслайди режиссёр Иван Аргуэльо. — Фильмда гарчи сомосачи «контраслари» билан кураш ҳақида ҳикоя қилинсада, у қўлида қурол билан янги ҳаётни бунёд этаётган Никарагуанинг эртанги кунига ишонч руҳи билан йўғрилган.

Халқларнинг озодлик, тенглик ва демократия учун кураш тарихини экранда акс эттирган фестиваль фильмлари миллионлар онгида инсонпарварлик ва адолат, ҳамжиҳатлик ва ишонч идеалларини қарор топтиришга хизмат қилади. Матбуот конференциясида сўзга чиққан режиссёр Мигель Литтин (Чили тараққийпарвар кучлари) шу ҳақда гапирди. Жюри раиси конкурс якунлари чиқарилгунича матбуот вакиллари билан учрашиши лозим бўлмасада, у бу анъанани бузишга мажбур бўлди. Тараққийпарвар санъаткор журналистларнинг илтимосига кўра, Пиночет диктатурасининг оғир шароитларида Чили кинематографчилари фашист режимини ғазаб билан айбловчи фильмларни қандай яратаётганликлари ҳақида гапириб берди.

Фестивалнинг учинчи куни программасига Туркия, Куба, СССР, Шри Ланка, Кот д' Ивуар, Вьетнам кинематографчиларининг асарлари ҳам киритилган эди.

О. КОСТРОМИНА,
Э. ТУХВАТУЛЛИНА,
ЎзТАГ мухбирлари.

Тошкент Халқаро кинофестивалида экран усталари, унинг меҳмонлари иштирок этмоқдалар. Кинокўрикда ижодий баҳслар бўлиб ўтаётир, янги фильмлар мавзуи муҳокама қилинаётир. Дўстлик ва ҳамкорлик уфқлари кенг қанот ёймоқда.

Суратларда: 1. Афғонистон Республикасининг вакиллари. 2. Кот д'Ивуар (Ғарбий Африка) мамлакатидан келган Китиа Туре. 3. Тинчлик учун атоқли курашчи Анжела Дэвис фестиваль меҳмони.

В. МОЛГАЧЕВ фотолари.

САНЪАТ КЎРГАЗМАСИ

Ўзбекистон амалий санъат музейида очилган кўргазма Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари ўнинчи Халқаро кинофестивалига бағишланган. Кўргазмага ташриф буюрган киноанжуман қатнашчилари ва меҳмонлар республиканинг анъанавий бадиий ҳунармандчилиги намуналари билан танишадилар.

Музейнинг зардўзлик, гиламдўзлик ва тўқимачилик, наққошлик ва қуйма буюмлар, бадиий каштачилик буюмларининг коллекцияси янгиланди. Кўргазманинг кулолчилик бўлимида Ўзбекистоннинг турли жойларида ижод қилаётган усталарнинг асарларидан намуналар намойиш этилмоқда. Томошабинлар ўзларига ёқиб қолган буюмларни музей ҳузурида очилган салондан сотиб олишлари мумкин.

(ЎзТАГ мухбири).

КИНО БОЗОРИ ГАВЖУМ

— Бу галги кино бозорида бундан икки йил муқаддал бўлганига нисбатан камида икки баравар кўп картина сотилади, десам тижорат сирини очмаган бўламан, — деди ЎзТАГ мухбирига «Совэкспортфильм» Бутуниттифоқ бирлашмасининг раиси Олег Руднев. У Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари Тошкент халқаро кинофестивали программасига мувофиқ уюштирилган кино бозорининг дирекциясига бошчилик қилмоқда.

Директорнинг умидворлик билан айтган фикри асослидир. Қайта қуриш, демократиялаш, ошкоралик СССРга, совет бадиий ва ҳужжатли киносига қизиқиш ниҳоятда кучайиб кетишига ёрдам берди.

— Бозор шу қадар чаққонки, биз бунга батамом шай эмаслигимиз, эҳтиёжни ҳамиша ҳам қондиришга қодир эмаслигимиз ҳам сезилиб қолди. Харидорларимиз кўп нарсага қизиқишмоқда. Қайта қуриш, хўжалик ҳисоби, зиёлилар ва ёшлар ҳаёти, экология, партиямиз, Россия ва Совет Иттифоқи тарихига оид фильмларга талаб жуда катта.

«Союзэкспортфильм» Бутуниттифоқ бирлашмасининг раиси Осиё, Африка мамлакатларидаги кино арбобларининг касб маҳорати ошганлигини таъкидлади. Эндиликда ўнинчи марта ўтказилаётган Тошкент фестивали бунга ёрдам берди.

Кино бозорига 50 дан ортиқ мамлакат намояндалари келишган, ҳар куни, ҳар соат уларнинг сони кўпайиб бормоқда. Осиё, Африка ва Лотин Америкаси билан бир қаторда Ғарбий Европа ва Шимолий Америка мамлакатларидан ҳам кино коммерсантлари келиб турибдилар. Кўпчилик Франциянинг Канн шаҳрида якунланган халқаро кинофестивалдан кейин тўғри шу ерга келди.

Амалий музокараларда «Япония денгизи» (Япония), «Атма Рам филмз» (Ҳиндистон), «Генем филмз» (Сурия), «Гарфилд файн корпорейшн» (АҚШ), «Пи жиз рекордз» (Австралия) ва бошқа кўпгина машҳур фирмалар иштирок этмоқдалар.

АҚШлик таниқли жамоат арбоби Анжела Дэвис Тошкентга продюсер сифатида келди. Фестиваль ташкилотчилари Гана, Танзания, Эфиопия, Мозамбикдан келган меҳмонларни кутиб олдилар. Кино бозори тобора гавжум бўлиб бормоқда. Бозорда 500 дан кўпроқ кинокартина бор. «Афғонфильм»нинг вице-президенти Султон Азиз Қакар ҳам бозор ишидан мамнунлигини яшириб ўтирмади.

— Кино бозори менга ёқди, — дейди у, — ҳар кимнинг дидига яраша фильмлар бор.

«Афғонфильм» кино бозорида 20-боксни эгаллаган, бу ердан одам аримаяпти. Экранда фильмлар кўрсатилмоқда, кишилар турли тилларда сўзлашмоқдалар. Тошкентдаги Кино уйининг нариги чеккасини эса Хитой Халқ Республикаси вакиллари эгаллашди.

— Бозорда ҳозирча телевизион программалар камроқ, — деди ХХР телевидениесининг бош директори Го Баосян. — Ахир, биз Тошкентга совет фильмларини, Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг кичик экранга мўлжалланган кино маҳсулотини сотиб олишга атайлаб келганмиз. Фильмлар олиб келганмиз. Фестивалда қатнашишимиз биз учун фойдали бўлади, албатта. Алоқалар ўрнатилмоқда, ривожланаётган мамлакатлар кино бозори ҳақидаги тасаввурларимиз бойимоқда.

— Тошкентга мен Элем Климов, Тенгиз Абуладзе, Кира Муратова, Андрей Кончаловский, Сергей Соловьев фильмларини сотиб олиш учун шартномалар тузишга келганман, — деди Югославиядаги «Люблянски кинематограф» фирмасининг директори Мелита Новлян. — Бизнинг томошабинларимиз шу кунларда, ошкоралик даврида экран юзини кўрган фильмларга, айниқса, қизиқмоқдалар. Тошкентда сотиб олинган кўпгина картиналар мамлакатимизда июнь ойида бўладиган совет фильмлари фестивалида намойиш қилинади.

(ЎзТАГ мухбири).

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ●

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА: ЎСМИРЛАР КЎРИГИ

Тошкентда ўзига хос мусобақа ўтказилди. Баҳс бор-йўғи уч соат давом этди. Шахматда бўлгани каби «блиц-турнир» уюштирилди. Мақсад лаёқатли ёшларни кўздан кечириш эди. Мусобақада Ўрта Осиё республикалари, Қозоғистон ва Озарбайжон ўсмирлари қатнашдилар. Улар турли масофаларга югуриш, сакраш ва улоқтириш бўйича ўзаро куч синашишди. Горький шаҳрида август ойида бошланадиган Бутуниттифоқ ўсмирлар ўйинларига тайёргарлик ва кучлиларни саралаш тарзида ўтказилган бу мусобақада республикамиз вакиллари муваффақиятли куч синашишга ҳаракат қилдилар. Жумладан, узунликка сакрашда А. Потоцкий етти метр 47 сантиметрли натижа билан республика рекордини янгилади, 200 метрга югурган Д. Бугаков республика рекордини ярим секундга яхшилади. 100 метр тўсиқлар оша югуришда В. Краус, 100 ва 200 метрга югуришда Т. Ефимова билан А. Якимовалар маррада биринчи бўлишди. Умумкоманда ҳисобида Қозоғистон спортчилари биринчи ўринни олишди. Республикамиз биринчи ва иккинчи терма командаси ҳамда Қирғизистон, Озарбайжон, Тожикистон коллективлари қолган ўринларни эгалладилар.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

● Ўртоқлик учрашуви. Москвада пойтахт спартакчилари билан Италиянинг «Корреджез» футболчилари ўйинида майдон эгалари 5:2 ҳисобида ғалаба қозонишди.

● Биринчи лига. Ўн биринчи тур ўйинларида дарвозаларга жами 22 та тўп киритилди. Ставрополь динамочилари «Даугава» коллективини қабул қилиб [1:0], 18 та очко билан пешқадамлик мавқеларини мустаҳкамлади. Иккинчи ўринда бораётган «Помир» футболчилари сафарда «Ростсельмаш» командаси билан ўйнаб [1:1], очколарини 16 тага етказишди. «Ротор» командасини қабул қилган пойтахт армиячилари ғалаба қозониб [2:0], 15 очко билан учинчи ўринни эгаллаб туришибди. Пахтакорчилар сафардаги ғалабадан кейин 14-ўринга кўтарилишди.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

• Тингланг, томоша қилинг

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

29 МАЙ, ЯКШАНБА

МТ-I. 8.30 — Янгиликлар. 8.45 — Ритмик гимнастика. 9.30 — Ҳужжатли фильм. 9.50 — Спортлото. 10.00 — Будильник. 10.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 11.30 — Тонгги почта. 12.00 — Қишлоқ янгиликлари. 12.55 — Музикали киоск. 13.25 — Илмий-оммабоп фильм. 14.20 — Эртак ҳузурида меҳмонда. 15.55 — Д. Гершвин асарларидан концерт. 16.55 — Янгиликлар. 17.25 — Классик куй шинавандаларига. 18.30 — Мультфильм. 19.35 — «Ўзинг асра мени, туморим». Бадиий фильм. 20.45 — Эстрада концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Евровидениенинг қўшиқлар конкурси.

МТ-II. 8.30 — Зарядкага сафланинг! 8.45 — Сиз яратган боғ. 9.20 — Оламга саёҳат. 10.20 — Портретлар. 11.20 — Иқтисодий билимлар асослари. 11.50 — Юлдузча. 12.45 — Ўқитувчи дарсига. 13.15 — Илмий-оммабоп фильмлар. 13.55— Ажойиб кишилар ҳаёти. 14.25 — Мамлакат театрлари намойиш этади. 16.35 — Олам кинокамера кўзгусида. 17.30 — Қўғирчоқ театри олами. 18.20 — Ҳужжатли фильм. 18.50 — «Чепена» куйлайди ва рақсга тушади. 19.20 — Ҳужжатли фильм. 19.40 — Телевизион музикали абонемент. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.30 — Время. 22.05— «Ўрдаклар учун тузоқ». Бадиий фильм. 23.30 — Болтиқ денгизи мамлакатлари дўстлик велопойгаси. 23.45 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 8.00 — «Ассалому алайкум». 9.25 «Келин». Бадиий фильм. 11.00 — Фильм-концерт. 11.30 — Спорт программаси. 12.30 — Санъат олами. 13.00 — Дўстлик экрани. 14.00 — Гул байрами — нур байрами. 16.10 — Реклама. 16.25 — Ёшлик. 17.20 — Музика истиқболи эгалари. 18.00 — Концерт. 19.15 — Бардам бўлинг. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ижод саҳифалари. 23.10 — Хива вақти билан роппа-роса соат еттида.

УзТВ-II. Душанба. 17.50 — «Темирйўл ёқасидаги уй». Бадиий фильм. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Реклама. 19.30 — «Тоза доска». Бадиий фильм. 20.00 — Ахбор. 20.15 — Фильм-концерт. 20.45 — Мулоқот. 21.30 — Время. 22.05 — Музикали программа.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА 8.30 — Янги музикали ёзувлар. 9.15 — Табассум. 10.15 — С добрым утром! 11.30 — Студент ва ёшларнинг талабларига биноан концерт. 12.10 — «Ишчинома». 12.30 — Таниш оҳанглар. 13.00 — Ўзбекистон чорвадори. 13.30 Кимёгарлар, Сизлар учун. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.30 — Театр микрофон олдида 17.20 — Ижодкор ёшлар клуби. 18.15 — Халқаро шарҳловчилар давраси. 18.30— Халқаро Тошкент кинофестивали кундалиги. 18.45 — Севги қўшиқлари. 19.20 — Ёшлик. 19.50 — Халқаро кундалик. 20.45 — Кимёгарлар, Сизлар учун. 21.15 — Табассум. 22.45 — Ўзбекистон халқ артисти М. Ғафуров куйлайди. 23.00 — «Оқшом тўлқинларида».

Р. — 10815. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. А. — 124. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12